жовтень-листопад 2008
October-November 2008

ПРОМІНЬ

Promin

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

ПРОМІНЬ
РІК XXXXVIII ЖОВТЕНЬ-ЛИСТОПАД Ч. 9
видає
СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Виходить раз у місяць
Головний Редактор - Орися Сушко
Редактор - Оксана Сушко
Редакційна Колегія
Зеня Юзик
Соня Бейзик
Галя Липка
Референтки Променя
Галя Щербблюк
Ольга Лугвиненко
Річна передплата в Канаді - $25.00
Передплата до інших країн -US$30.00
Одне число - $3.00 (Включає 'GST')
Редакція застерігає собі право скорочувати та поправляти надіслані матеріяли

PROMIN
Box 57268
Jackson Station
Hamilton, Ontario, Canada
L8P 4X1
Fax: 905-524-5362
e-mail -promin@sympatico.ca

PROMIN
published monthly by
UKRAINIAN WOMEN'S
ASSOCIATION OF CANADA
VOL XXXXVIII OCTOBER-NOVEMBER No. 9

Editor-in-Chief - Orysia Sushko
Telephone 905-572-9626
Editor - Oksana Sushko
Editorial Committee:
Zennia Yuzik
Sonja Bejzyk
Halia Lypka
Promin Conveners -
Helen Scherbluk
Olha Lugvynenko
Administrator - Oksana Sushko
Telephone 905-572-9626
Subscription in Canada - $25.00
Other Countries - US $30.00
Single copy - $3.00
(GST is included)
The editors reserve the right to edit submitted materials
Publication Mail Registration No. 09580
International Standard Serial number
ISSN 038021-40
Agreement No. 40011733

Формат - Оксана Сушко
Layout - Oksana Sushko

ЗМІСТ Contents

Голодомор 1932-33 ..... 1 ..... Famine-Genocide 1932-33
Життя і культура ..... 12 ..... Life & Culture
Духовність ..... 14 ..... Spirituality
Нашим найменшим ..... 16 ..... For Our Children
Із Світу ..... 18 ..... Around the World
Поезія ..... 19 ..... Poetry
Вісті з Централі ..... 22 ..... News from the National Office
Громадська Хроніка ..... 24 ..... Community Events
Квіти Незабутнім ..... 31 ..... In Memoriam
Пресовий Фонд ..... 36 ..... Press Fund

We acknowledge the financial support of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP) toward our mailing costs, PAP Registration No. 09580

Canada

For cover information, please see page 1

Союзу Українок Канади
Ukrainian Women's Association of Canada
National Office
Box 102, Cudworth, SK S0K 1B0
Phone - 306 256 7013 E-mail pz.yuz@sasktel.net

Пресвята Прескорбна Богородиця

Ця відміна ікона присвячена 10-мільйонам невинних жертв сталінського режиму, на відмічення 75-ої річниці Голодомору-Геноциду в Україні 1932-1933 рр. Виконав ікону іконописець Б. Головацький на прохання Владики Стефана Хміляра, Єпарха Торонто і Східньої Канади, Української Католицької Церкви в Канаді.

Ікона - в візантійсько-українському стилі багата на символіку. Від Богородиці та Ісуса випромінює глибоке співчуття для тих, хто загинув з голоду. У Діви Марії сльози на обличчі, скорботний вираз на устах, а очі легко опухлі від плачу. Ісус своєю любов'ю обнімає всіх людей. Біла хустина, обважніла від сліз, є копією з Оранти Київської Софійського Собору. Права рука Богородиці й ліва Ісуса, з чорними жалобними стрічками, символічно перехреснуті. На фоні хрест, знак нашого спасіння. Внизу в кутках ангели хоронять тіла померлих, а у верхніх кутках вони провадять їхні душі до неба. З років трагедії, 1932 і 1933, падають 10 краплин крови, кожна крапля символізує один мільйон жертв Голодомору.

За дальшою інформацією та замовленнями прошу звертатися за електронною адресою: holodicon@gmail.com.

The Most Holy Most Sorrowful Mother of God

This special icon in the Byzantine-Ukrainian style, rich in symbolism, was created with the grace of God, by iconographer Bohdan Holowacky in 2007 for the 75th commemoration of the man-made Famine-Genocide in Ukraine.

The Mother of God and Jesus are shown full of compassion for those who died of slow starvation - a tear on Mary's cheek, a sorrowful expression on Her mouth, and eyes swollen from crying. Jesus comforts His Mother with a loving embrace. The white handkerchief, laden with tears, is a copy of one held by the Oranta in St. Sophia Sobor in Kyiv, Ukraine. The arms of Mary and Jesus, both bearing black bands of mourning, appear to cross one another in a symbolic gesture. In the background is the Cross, the sign of salvation. In the bottom corners, Angels are burying the dead, while at the top, they are taking their souls to heaven. From the dates of the tragedy, 1932-1933, fall 10 drops of blood, each symbolizing one million victims of the Famine-Genocide.

For more information and to order an icon, please email: holodicon@gmail.com.

O Most Holy
Most Sorrowful
Mother of God,
consolation of the
aggrieved
and haven of those
starved by famine!
Implore your Son, our Lord,
to give rest to
the innocent souls -
the victims of the Famine-
Genocide in Ukraine
where the just repose.
Protectress of Ukraine!
Obtain for us from Christ,
our Saviour,
His great mercy,
the gift of a steadfast faith
and the grace
to praise the name of the
Most Holy Trinity,
God without end.
Amen.

Пам'ятаймо Голодомор

Віктор Цимбал: 1933 — голод в Україні.
Victor Cymbal: 1933 — Famine in Ukraine.

Звертаємо Вашу увагу на те, що ця стаття, автора Наталії Когуської була поміщена в програмі для відзначення "50-ліття Голодомору", яка була видана заходами Союзу Українок Канади в 1983-му році з порадою користати її як вступне слово підчас імпрез. Розуміється, що зміст актуальний того ж періоду історіїі, але важливим для нашої уваги і сьогодні.

Н. Когуська
Січень 1983

Жалібно-Святочна Громадо!

Сьогодні у нас особливі роковини: 50-річчя великої драми на історичному шляху в житті українського народу. П'ятдесят років тому в 1932-33 рр. в Україні померло від штучного голоду поверх сім мільйонів нашого народу. І ми зійшлись у цій залі сьогодні, щоб спільною молитвою пом'янути мільйони невинних жертв, що згинули з рук ворожої сваволі . . .

Дехто з нас міг би спитати - чому ми відзначаємо таку сумну і болючу дату? Чи не краще було б згадувати все те, що було світле, радісне, а забути все те в минулому, що було немиле, жорстоке, і не пам'ятати злого? Згідно з засадами християнських заповітів 6-та заповідь Божа каже 'Не вбий'.

І ці дати убивств нашого народу ми маємо глибоко в нашому серці. Нашим завданням є посадити на лаву підсудних убивць дітей, жінок, чоловіків. Цілі родини і цілі села України, помирали в муках голоду і стражданнях. А голод цей запляновувала спеціяльно Москва зі своїм більщовицьким урядом та злочинцем Сталіним. Як приклад - дві тисячі літ минає, а світ і досі не забув убивців Ірода, який зі страху перед стратою влади навказав замордувати дві тисячі немовлят.

Тому-то й наші роковини жалоби сьогодні й далі в майбутньому будуть продовжуватися доти, доки вільний світ не засудить страшного злочину Москви з її жорстоким нелюдським режимом.

До цього хочемо додати, що не тільки імпрези різних українських організацій у вільному світі відзначають цю жалібну дату, але й українські й неукраїнські науковці та інституції збирають матеріяли про штучний голод в Україні, досліджують добу та тодішні події. Багато було написано про цей голод і в чужомовній пресі, що сьогодні є документами тиранії і сваволі.

Жертви тиранії і сьогодні не припиняються над нашим народом, хоча це відбувається і в іншій формі такій як переслідування інако мислячих, тюрми і табори політичних в'язнів... В останньому виступі президент США Рейган виступив у підтримку правозахисників, і засудив "....збанкрутовану владу насильства".

Наша скромна програма є радше жалобою дня, організована з нашою Церквою та середовищ самостійницьких організацій. Деклямації по більшій часті з сучасної творчости поетів, так само спів повні поважної хвилини. Головну частину програми становить святочна доповідь.

І хоч все тут сповнить жалобою, то самий концерт повинен настроювати нас бадьоро, бо на нас спочиває завдання продовжувати нести прапор стремлінь нашого народу до його повного самостійного державного життя.

Ціна хліба

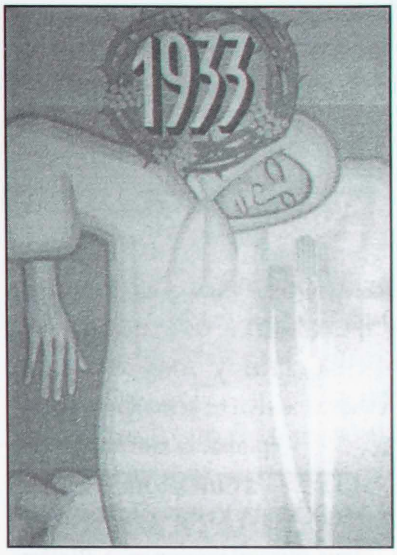

Олеся Мриглод отримала першу нагороду в 24 Літературному конкурсі СФУЖО ім. Марусі Бек, який був проведений в 1993 році між учнями віком від 7 до 11 років. В той час Олеся навчалася в сьомому класі Львівської середньої школи № 91.

Україно...
Україно, моя тиха мати!
Скільки ти перетерпіла
у роки тридцяті.
Скільки ти перетерпіла від голодомору
Та не згине твоя слава і не згине воля!

Тепер зима. Я йду вулицею і вдихаю божественний запах - запах хліба. Сьогодні мати давала борщ з хлібом. Ох, який же це був хліб! Шкоринка хрустка, сам пахне... Всією оселею розливався цей запах.

В одному із сіл повмирали майже всі. Тільки в чотирьох хатах ще жевріло життя. Одна з них стояла на краю села. В хаті було тихо. Кілька місяців тому приходили активісти, забрали останні запаси їжі, а батька відіслали в Сибір. Мати осталася з двома дітьми. Сина звали Петрусем, а старшу дочку Надійкою. З того часу все й почалося. В перші дні знайдуть то картоплину, то залишки крупи, то крихту хліба... А через тиждень вже нічого не було. Мати послала дочку в колгосп. Надійка мала заробити хоч трохи їжі, бо мама і Петрусь зовсім ослабли, а Надійка ще трималась. Вона знала, що якщо не принесе чого-небудь, мати й брат можуть загинути. І вона пішла на заробітки.

Працювала вона три дні. Кожного дня прибігала до хати, то з мерзлою картоплиною, то з кількома квасолинками, то з листком капусти. Та на третій день вона прибирала на току і серед сміття назбирала пригорщу пшениці. Вона приховала її під свитиною і з цим багатством втекла. Був холод, ноги клякли, та ще й Надійці здавалося, що за нею біжать. Але вона спішила додому і думала лиш про те, як скоріше допомогти мамі і Петрикові.

Коли прибігла, побачила, що ледь не спізнилась. Мати лежала непритомна, хоч ще жива. А Петрусь, прихилившись до грудей матері, тихесенько стогнав. Надійка зварила сяк-так ріденької зупки і дала братикові. Потім помогла мамі підвестися, дала їй теж їсти. Майже нічого не залишилось дівчинці. Але вона була рада, що таки врятувала маму й братика. Надійка була щаслива.

При кінці зими все ще були сильні морози. Вдома знову не було їжі. Мама збиралася в місто, виміняти сорочки, рушники, серветки хоч на будь-яку їжу. Надійці було особливо шкода вишиваних рушників, які залишилися ще від бабусі і прикрашали образи. Це було єдине місце в холодній хаті, з якого, здається, випромінювало тепло. Але робити було нічого... Коли мати пішла, діти залишилися вдома і, загорнувшись у старий кожух, чекали її повернення. Через два дні мати поверталася з міста. Йшла вона довго. Дорога була далека і вона тільки вночі дійшла до села. Мороз не давав ворухнути пальцями, але жінка-мати вперто стискала хлібину і йшла до дітей. На краю села вона впала. Сили покинули її. Вона лягла на хлібину і з усієї сили притиснула її до себе.

Зранку знайшли її сусіди. Вона й досі міцно притискала до себе хлібину. Сусідка намагалася вирвати хліб, та це їй не вдалося. Мати сильно тримала хлібину в холодних руках. З трудом вдалося нарешті вирвати з рук померлої хліб. Добрі люди віднесли його Надійці й Петрикові.

Ця хлібина врятувала дітей. Прийшла весна. А там вже перша зелень, травичка, а значить і їжа...

Сьогодні у кожній оселі на столі лежить хліб... А хліб - це життя; бережіть його!

Передруковано за дозволом журналу СФУЖО "Українка в світі", квітень-червень, 2008 р.

Уривки із книжки

ГОЛОД 33:
НАРОДНА КНИГА-МЕМОРІАЛ

яка була підготовлена Лідією Коваленко і Володимиром Маняком, і яка містить тисячу свідчень очевидців Голодомору 32-33 роках. В цьому числі журналу подаємо декілька із них.

Не сьогодні це сказано:
час народжуватися і час
помирати, час руйнувати
і час будувати,
час розкидати каміння
і час збирати каміння,
час мовчати і час говорити.
Час - говорити!
Хай ця гірка Книга
народжена
після десятиліть безмовства,
ляже першим нашим каменем
у підмурок всенародного
пам'ятника трагічній історії
українського народу

ХЛЕБАС ІВАН ПРОКОПОВИЧ

Народився і живе дотепер у селищі Маньківка Черкаської області. Ветеран Великої Вітчизняної війни і праці.

У 1933 році першою у нашій хаті померла моя мама. Їй було 34 роки. Потім помер менший брат, йому було 10 років. Померли голодною смертю два брати моєї матері, в одного з них померла жінка і двоє дітей. Померла сестра моєї матері. Померли страшною смертю батько й мати моєї матері. Помер брат мого батька і разом з ним його жінка і двоє дітей. З 10 душ у нашій сім'ї умерли 7 душ. А всього з нашого роду померла від голоду 21 душа. Смерть забрала їх за один місяць, травень 1933-го.

На вулиці, де ж я живу, в тридцяті роки було 47 будинків, померло в них 68 чоловік. А всього в нашій Маньківці поховали тоді в спільних великих могилах десь тисячу душ.

Тоді мало плакали за покійними. Не було сліз, висохли від голоду. Вимирали повністю сім'ї. Помер від голоду Микульський Іларіон Юхимович, двоє дітей, а потім і дружина. Впала на буряковому полі і перестала дихати. Померла вся сім'я Швиденкових з чотирьох душ...

Що призвело до такого лиха? Спробую відповісти на конкретному прикладі. Восени 1931 року батько мій посіяв жито на державній лісовій ділянці у міжряддях молодих дубів. Влітку жито зібрали, змолотили, склали в клуні й накрили обмолоченими сніпками. Скоро до нас прийшла комісія, чоловік п'ятнадцять. Очолював її уповноважений Щербанюк. Тут же в клуні перевіяли жито і забрали все до зернини. Та ще отой Щербанюк написав у районну газету "Ленінський шлях", що мій батько заховав від держави 18 пудів жита. Мені було тоді 13 років. У школі дехто дивився на мене мало як не на синка "ворога народу". А в хаті їсти не було нічого...

На нашій вулиці був штаб по видачці хліба, за головного там був місцевий житель Бабій Яків. Ходив він завжди із залізною ковінькою. З кожного двору вони вигребли все зерно, крупи і навіть квашену капусту. Вона, мабуть, потрібна була для закуски... Забравши все, що можна їсти, знов накладали план здачі зерна. Хто не міг його виконати, того приводили до штабу на розправу. Привели туди Хлебаса Мокія, мого однофамільця, старого чоловіка. "Чому хліб не здаєш?" - "Та ви ж пшоно з гладущика забрали", - відповів дід. "Купи, але план виконай!" - закричав один уповноважений. "За що?" - спитав Хлебас. Стояла пізня осінь, в штабі тому була холоднеча, бо в печі вони лінувалися палити. І тут за наказом Бабія відсунули в печі затулу й загнали туди

старого, зігнутого діда Мокія "погрітися!...".

Тоді привели бабцю, Юдченко Марію Іванівну. Тут уже пішла в хід залізна ковінька. Привели незрячого Юхима Манька. Юхим каже цим нелюдам: "Звідки в мене хліб, я ж сліпий, і жінка каліка, а дочка ж іще дитина". Бабія така відповідь розлютила, він кричав на дядька Юхима, тицькав йому ковінькою в очі. Діда Мосія нарешті витягли з печі, всіх трьох вивели надвір і змусили строєм маршировати по снігу до знемоги... Через чотири місяці Манько Юхим помер голодною смертю.

Я не знаю, якими словами можна назвати цю "комісію", хто дав їм такі настанови - знущатися з людей. Люди ще довго запитували самі себе: як сталося, що на Україну прийшла така трагедія, що мільйони людей були знищені? У кінці тридцятих років члени тих комісій ще носили сільські портфелі, усім у селі заправляли, затикали рота людям, які не хотіли мовчати. Язик міг довести тоді не до Києва, а скорше за все до НКВС.

Ті, що лишились тоді живі, пережили ще й війну, з якої багато хто не повернувся. То нехай же в кожному селі поруч із пам'ятником загиблим постане високий пам'ятник жертвам страшної трагедії - голоду.

ПЛЕЙТУХ ОЛЬГА ТИТІВНА
(дівоче прізвище ЧАДЮК)

Народилася 1929 року в селі Бондарі Овруцького району Житомирської області, тепер живе в селі Заліссі Любомльського району Волинської області.

У 1933 році першою померла мамина мама. Тоді десь поділась старша сестричка. Пам'ятаю, вона все просила їстоньки, а тоді десь поділася - і нема. А найстрашніше було, як забрали батька, просто на роботі. За що, люди добрі? Батько був тесля, в нього на руках жодного пальця цілого не було, всі побиті і понівечені тою роботою. Що він кому зробив лихого? Мама ходила, питала, їй сказали, що його судила "тройка", що це за "тройка", мама не знала і все ждала й ждала тата. Було, поставить нас двох малесеньких на лавку, братика й мене, і каже: "Моліться, діточки, Богу, щоб батечко наш прийшов, кажіть отче наш, повторюйте при кінці по три рази: дай, Боже милосердний, нам тата нашого...". Може, він є десь у якихось списках, де він загинув. Надрукуйте його прізвище: ЧАДЮК Тит Никифорович. Може хто знає що про нього. Може хто скаже нам, де прах лежить його, безневинного й чесного трударя.

Цей біль у мені ніколи не заживе. Ці рани глибокі, з дитинства.

ПОДУБІЄНКО ОЛЕКСАНДРА ГРИГОРІВНА

1927 року народження, жителька села Центральне Снігурівського району Миколаївської області, ветеран війни і праці.

У 1933 році мені було шість років, а братику три, коли померли з голоду дід, бабуся, батько й мама. Так чітко запам'яталося: мама сушить лушпайки з буряка, мішає з половою і пече коржі. От уже почали косити хліб і з першого врожаю намололи муки, спекли хліба в колгоспі й давали людям. Це було літо 33 року. Але мама була вже пухла, той хліб її не врятував. А нас із братиком забрали в дитячі ясла при колгоспі імені Сталіна (тоді це село звалося Батурин) Березнегуватського району. Через рік і братик помер. Лишилась я на світі сама...

У яслах ми, сироти, жили аж до війни. В 1941 році нас роздали по родичах. А коли нас визволили від німця, я пішла в евакогоспіталь санітаркою, в Миколаєві. Потім наш госпіталь відправили в Угорщину, там і Перемогу зустрічали.

Все життя я працювала, тільки цього року пішла на пенсію. І ніколи й ніде не чула ані слова про той страшний голод, який посиротив мене і ще тисячі й тисячі дітей, забрав у могилу стільки чесних людей. Забути про це не можна.

Testimonies

excerpted from "The Ninth Circle"
a collection of eye-witness testimonies
compiled by Olexa Woropay
Harvard University, Ukrainian Studies Fund
Cambridge, Massachusetts, 1983 (ISBN 0-9609822-0-5)

THE INNOCENT CHILDREN

"...I was born in the village of Horbiv, 13 miles from Chernihiv. At the beginning of collectivization I was seven and I started to go to school.

We experienced starvation in 1933, also. My father and mother had their limbs swollen. One of our neighbours died together with his wife after eating green poppy seeds.

We also tried to eat various kinds of plants: corn stalks, elm seeds, roots of wild carrot, parsnips, clover blossom, and so on. We tried eating lupin. The spotted beans of this plant are as bitter as pepper, and had to be cooked several times before it was possible to eat them. From lupin we, especially the children, had stomach trouble.

A school teacher from the next village was floating dead in a boat on the river about that time. He must have eaten some poisonous water plant.

A woman went out of her mind with hunger. She used to catch tadpoles in a pond and eat them. The children would not let her do this, so she would weep and beg them for food. Later this woman died outside the village among the weeds.

I myself saw an old woman, exhausted from starvation, wandering across the fields with green ears of wheat under her arm. The chairman of the kolhosp, "comrade" Rozhok, riding by on his horse, caught her, beat her severely with his whip, and knocked her off her feet with his horse.

In the last stages of the famine the hard grain delivery quota was imposed on our household, so that we had to leave our home just before winter.

A communist party member, F. Skyba, one eye blind, the other one looking like the eye of a devil, would rush into a house, first of all seize the holy icons and then throw them with all his strength against the door or threshold. Once, a mother said to him,

"Where shall I go with my children for the winter?"

"Go and drown them," was the savage rejoinder.

But later he himself died from tuberculosis.

> ***"In the village of Rudkivtsi in Kamianets-Podillia province, two children were born in 1932, and one in 1933. The total population was 1460 persons."***

УКРАЇНСЬКІ МОНЕТИ - ПРОЄКТИ МИСТЦЯ ІВАНА ЯЦІВА

Відомий мистець-графік
Віндзор, Онтаріо

Президент України Віктор Ющенко закликає творчі особистості до активізації у проєктах, які мали б в собі потенціял увічнення жертв Голодомору. Як довголітній оформлювач канадських монет, я приготував для можливого карбування цих монет Українським монетним двором шість художніх проєктів з чіткими символами, які віддзеркалювали б страшну трагедію нашого народу. "Серце" монети має у собі хрест на вшанування тих, що загинули мученицькою смертю. Маленька скляна посудина з запаленою свічечкою закликає тих, що живуть, завжди пам'ятати мучеників Голодомору. Колоски пшениці символізують, за що загинули 10 млн. Символічне покладання квітів в пам'ять жертв Голодомору і "плач" України за своїми дітьми. Емоційний заклик: "Пам'ятаймо Голодомор!" є на усіх трьох ескізах. У третьому варіянті домінують свічка та колоски пшениці - символи українського життя і страждань.

". . . In the spring of 1933," relates a former peasant, "my father carried corpses in a wagon to the cemetery. He was not a member of the kolhosp, and as a punishment for being an *Indus* [a nickname for a peasant who refused to become a member of the kolhosp], he was ordered to collect the dead. It so happened that he had to carry away one of his own cousins, the latter's wife and their son, that is, his nephew. But the boy was still alive and might have been saved. "But he still lives," cried my father. "Da shto-zhe my za nim eshcho raz budem ekhat. Vse ravno zdokhnit. Davay!" [in Russian. "But what's the use of having to come for him a second time. He will die anyway. Come on!"] said the man, who was chairman of the collective farm.

In the cemetery, all the bodies of the dead were tossed into a heap in one common grave, and that boy was laid on the top of them. He lay there, still living, for three days...".

IN THE HOMELAND OF TARAS SHEVCHENKO

"The village looks as if burnt down by fire." (T. Shevchenko)

"I hear that you are talking about the year '33. In our country things happened that God should forbid."

"Where do you come from?"

"I'm from Kyrylivka in the district of Vilshansky. Ever heard of it?"

"Isn't that where Shevchenko was born?"

"No, here was born in Moryntsi - the village next to ours. I was working there, I knew all the villages. There is one called Zelena Dibrova, and there, out of 1210 households, only 367 remained."

THE FATE OF FAMILIES

In the hamlet of Stepanivski Khutory near Voronovychy in Podillia, lived another thrifty farmer called Mykhailo D-ko. He had a nice house, a pair of horses and a cow. He did not join the kolhosp; he was a kurkul, too. When the "household plan" was imposed upon him, he could not fulfill its demands. The secretary of the local party committee (a newcomer from Russia) ordered the requisitioning of all the grain he possessed, also of the horses and the cow, leaving him only the house.

In the spring of 1933 his wife and three children died from hunger. His own body swollen, completely weakened, Mykhailo met the secretary and said to him:

"You have achieved your aim already. I have buried my wife and children."

"Eto khorosho," [in Russian: "That's fine"] said the secretary. "You will die too and your house will come in handy for our kolhosp."

"You won't live to see that day, you dog!" cried Mykhailo and went home. There he soaked a rag in lamp oil, lit it and threw it on the thatched roof of his house. When the entire roof had caught fire, Mykhailo entered the house, lay down on the bench and was burnt to death in his house.

> ***"Life has become easier, life has become more joyful, comrades!"***
>
> *J. Stalin*

"And the rest - the people died?"

"Some died, others escaped, and the village became almost deserted. There is another called Borovykivka, where 123 households survived out of more than six hundred. The village of Tarasivka in the district of Zvenyhorodka is deserted now. In Moryntsi itself four hundred houses became vacant, and in Kyrylivka only a half remained.

"Was not the memory of Taras Hryhorovych at least respected?"

"What - they...respect! People were carried off to the cemetery there just as anywhere else, several bodies in a wagon. Activists were even found here, too, among our own people. They served well enough, until they themselves...".

And T-ko went on to tell us how in the village of Moryntsi the foreman of the kolhosp "brigade," Petro Tkachenko, in order to save time for more fruitful journeys of the wagon, insisted on the transport to the cemetery of all those already too weak to stand. "They'll die in any case, so why stand on ceremony," he would say. His obedient agents did as they were ordered, and later they carried Tkachenko away himself to the same common grave.

". . . The spring that year was rainy," our companion continued, "and weeds grew to the height of a man. By the roadside, between Kyrylivka and Budyshcha, in the orrach near the Budyshcha pond, at the end of June were found the bodies of two children - one about seven years old and the other perhaps ten. Who knows whose children they were? Nobody seemed to have missed them, no one asked for them, they perished like kittens...".

Teaching Future Generations about the Holodomor - Ukrainian Genocide

by Valentina Kuryliw

Valentina Kuryliw is a Department Head of History and Social Sciences with the Toronto District School Board (retired) and a history teacher with over 35 years of experience in the province of Ontario. For the past sixteen years, she has taught additional qualifications courses for history teachers in Ukraine and is the author of "Metodyka vykladannya istorii", a methodology on how to teach history using critical thinking skills. In its second publication by Ranok in Kharkiv, the book received a recommendation from the Ministry of Education of Ukraine to be used as a text for the training of history teachers in Ukraine.

On September 2, 2008, the Toronto District School Board will commence teaching a new history course sanctioned by the Ministry of Education of Ontario "Genocide: Historical and Contemporary Implications." This locally approved course will highlight three genocides of the 20th century, the Armenian, the Holocaust and the Rwandan. Other genocides may be selected by students as their topic for independent study (research essay). Based on the American model, "Facing History and Ourselves", which featured the Holocaust in its curriculum, the organizers of this course at no time considered including the Ukrainian Genocide, the Holodomor of 1932-1933, with a death toll surpassing the total number of deaths of the three other genocides.

How did this happen and what can we do to rectify the situation?

The Ukrainian Canadian Congress Holodomor Committee contacted the TDSB staff and Chair to rectify this grave omission. Despite sending many letters of protest to staff and school trustees, the UCC was refused access to the Chair of the Board until a formal Review Committee would consider these protests. In March, 2008 this "committee of specialists", greatly slanted towards the three selected genocides, after reviewing the protests, retained the status quo, which was then accepted by the Director of Education of the TDSB. No experts on Ukrainian history were brought in to deal with the arguments presented by the Ukrainian community. Procedures set up by the TDSB prevented the Ukrainian community from dealing directly with trustees and staff directly. Proper procedures had to be followed and the next stage was the Program Committee of the TDSB. Upon realizing that the efforts to get the Holodomor into this curriculum had come to naught, the UCC Holodomor Committee set up a Response Team consisting of community members and professional educators in the Toronto area to Appeal the decision of the Director of Education before the Program Committee of the TDSB. The chair and co-chair of this Response Team were, respectively, Eugene Yakovitch (Chair of the Holodomor Committee of the UCC, Toronto Branch) and Valentina Kuryliw (Department Head of History and employee of the TDSB, retired).

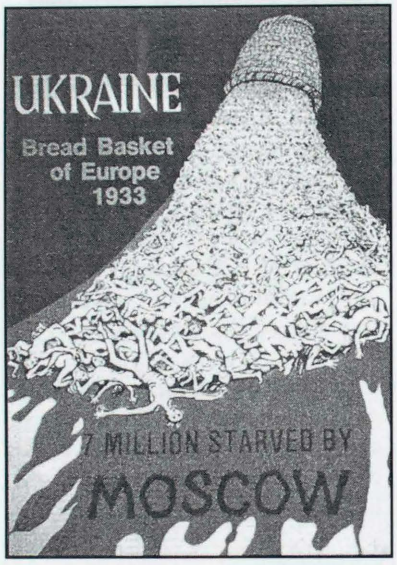

Added to the group were Andrew Melnyk (Principal, York Region and Supervisory Officer of Education, retired), Alex Chumak, (former member of the Board of the TDSB), Luba Tarapatska (parent with children in TDSB schools), and Christine Bidiak, (taxpayer and community activist). Marika Szkambara, Lydia Falcomer, Orest Subtelny and Yurij Darewych completed the group.

The Appeal Session was set for June 2, 2008. For this, the UCC packed the Board room and the Response Team presented their position as to why the Holodomor should be included , not as an optional topic for independent study for students, but as part of the compulsory curriculum to be taught in the course. Professionally presented, all arguments for the exclusion of the Holodomor were dealt with. Fortu-

itously, Prime Minister Stephen Harper, had just recognized the Holodomor as a genocide that week, during President Yushchenko's visit to Parliament in Ottawa.

The Appeal procedure turned out to be a mere formality, as few trustees showed any interest in the presentations, did not even consider our arguments and voted for the status quo; that is, to keep only the three genocides in the core program. A letter writing and telephone campaign ensued, which did not change the outcome of the recommendations. Some trustees were sympathetic and were prepared to bring in motions to amend the decision, but backed out at the last minute under pressure from the staff.

At this time, the "Genocide: Historical and Contemporary Implications" course will be taught at 12 schools in the Toronto area and will not include the Holodomor as part of the compulsory course. Any student interested in doing an independent study of it will be permitted to do so. This will not change for a three year period, at which time the TDSB staff will review the course.

Some members of the TDSB did express their concerns that the Ukrainian community was so upset by the results. Consequently, on August 27, 2008, school trustee, Ms. Rutka, introduced the motion that the fourth Friday of November be considered Holodomor Day in the TDSB. In September, another motion was made for staff to prepare teaching a unit on the Holodomor -Ukrainian Genocide in other courses by September 2009.

Unfortunately, this is the situation with the TDSB, where the staff was not interested in the Ukrainian genocide from the start. For this new course, the Jewish community was consulted on the Holocaust, but no effort was made to even advise the Ukrainian community about it. The Response Team will continue to monitor the situation in Toronto and will keep lobbying the Board to rectify this situation in the future.

Other school boards have been quick to pick up the idea of a Genocide course. The city of Montreal has already expressed an interest. Even without the Genocide course, there are places in the existing provincial curriculum that are excellent for the study of the Holodomor: the grade 12 World History course, dealing with the 1930's in the USSR; the grade 12 Geography, World Issues course; and the Civics course on human rights in grade 10.

In Ontario, all school boards should be teaching about the greatest human tragedy of the 20th century, the Holodomor, in their schools. It is up to us to lobby them to include it in the curriculum. As teachers themselves are unfamiliar with the topic, they must be provided with teaching materials and libraries must be provided with books on the topic. A teaching package on the Holodomor is being prepared and is available for interested teachers and school boards. The Ukrainian community must approach other boards in Ontario to include the Holodomor as part of the existing curriculum. In-service sessions will be held for teachers in Toronto to acquaint them with the Holodomor and provide them with teaching materials.

Alberta and Saskatchewan will be teaching the Holodomor in 2009, and other provinces will follow suit. We must be proactive and vigilant if we want to succeed in bringing this topic into the mainstream of education in Canada.

For additional information, contact:
Eugene Yakovitch
(eyakovitch@sympatico.ca) or
Valentina Kuryliw
(vkuryliw@sympatico.ca)

"Український народ, котрий протягом багатьох століть не знав голоду, у 1933 році втратив понад 6 мільйонів осіб, які загинули від голодної смерти. Це був всенародний голод, штучно створений органами влади: хліб відбирався до останньої зернини, руйнували навіть печі та господарчі прибудови в пошуках схованого зерна. Якщо до цього додати мільйони розкуркулених, котрих цілими родинами вивозили до Сибіру, де вони вмирали, то лише за якихось три роки (1930-33) ми налічимо не менше десяти мільйонів цілком свідомо винищених українців. Четверта частина українського населення!"

"А ще ж буде 1937-ий рік, коли українських в'язнів розстрілювали сотнями тисяч. Ще буде війна з Німеччиною, котра також винищить 7-8 мільйонів українських громадян. А після цієї війни почнеться інша війна: винищення Української Повстанської Армії (УПА), котра підняла зброю проти Гітлера і не склала її тоді, коли зажадав цього Сталін. Разом з повстанцями винищувалось і мирне населення... Якщо кинути погляд на нашу історію за останні півстоліття, стане цілком зрозуміло, чому сьогодні на вулицях українських міст не чути рідної мови."

З меморандуму Української Громадської Групи Сприяння Виконанню Гельсінських Угод. 6 грудня 1976 р.

Speaking Notes for MP Joy Smith in the Debate on Bill 459

An Act to establish a Ukrainian Famine and Genocide Memorial Day and to recognize the Ukrainian Famine of 1932-33 as an act of genocide

House of Commons
May 2008

Honourable members,

I rise today in support of Bill C-459, which formally commemorates the victims of Ukraine's Great Famine of 1932-1933 - the Holodomor - by establishing a Memorial Day and recognizing this tragedy as an act of genocide. Yesterday, the Secretary of State for Canadian Identity recognized, on behalf of the Government of Canada, the Holodomor as a genocide. I thank him for the dedication he has shown to ensuring that the crimes of the far-left are not whitewashed over by history.

Commemoration of the Holodomor focuses on freedom and human rights, themes important to all Canadians. We owe it to the millions of victims of the Holodomor, and to our children and grandchildren, to shine a bright light on this terrible event. As our Prime Minister said last November, during the commemoration ceremony for the victims of the Famine, quote: "remembering those who died, and why they died, is our best hope against history repeating itself."

The Canadian people have long recognized that the Great Famine was a terrible human tragedy. It was a time when food - a basic necessity for life - was used as a weapon in the pursuit of ideological views and goals, with whole villages in rural Ukraine dying by way of slow and painful starvation. Millions of Ukrainians lost their lives as a result of the policies of the Communist regime of Josef Stalin designed to punish those who had opposed the forced collectivization program of the 1930s.

2008 marks the 75th anniversary of the Great Famine and it is fitting that we rise today to support its remembrance. This is all the more important when we reflect back on the efforts to hide what was occurring. While millions starved to death, the government of the Soviet Union claimed to the world that there was no famine, refusing offers of aid from international relief organizations and continuing with exports of grain to the West.

Many Western journalists including Walter Duranty of the New York Times and the Fabian Socialist intellectual George Bernard Shaw, denied the famine and blamed the stories on anti-Communist hysteria. Even today, those who oppose recognizing the Holodomor as a genocide make the same accusations of excessive anti-Communism. Mr Speaker, it is not possible to be excessively antagonistic towards Communism.

Eyewitnesses like Malcolm Muggeridge, whose son, the late John Muggeridge settled in Canada, and whose grandchildren and great-grandchildren are proud Canadians, was one of the few who told the truth. "The novelty of this particular famine, what made it so diabolical, is that it was the deliberate creation of a bureaucratic mind, ... without any consideration whatever of the consequences in human suffering," Muggeridge wrote.

Finally in 1990, the Central Committee of the Communist Party of Ukraine issued a statement admitting that the famine had been a man-made creation of Stalin's socialist regime.

In recognizing the Holodomor, we do not in any way detract from the heinousness of other crimes against humanity such as the Shoah against the Jewish people in which six million Jews were murdered under the ideological and racial imperatives of National Socialism.

No one who lived before 1789 could have conceived of these terrible crimes that have scarred the history of mankind. In that year, of course, the French Revolution introduced the first genocide to modern history in the murder of the King and in the mass execution of 250,000 men, women, and children in the Vendée-the region of France that most strongly resisted the Revolutionary Terror. Thus began the history of Regicide and Genocide that was repeated on an even more terrible scale in the 20th Century by the creeds of National Socialism and International Socialism.

In Canada, our Government is embodied in the Crown-when we pass laws we do so in the name of Her Majesty the Queen in Parliament. This is a very potent symbol of our freedom and independence. The Crown, which stands for our rights and freedoms as Canadians, for Canadian sovereignty, and for our determination to uphold freedom, democracy, human rights, and the rule of law, stands as a powerful reminder that Canada was spared the crimes against humanity that afflicted the Ukrainian people and countless other victims. These victims included the Queen's cousin, Tsar Nicholas II and his family, murdered on Lenin's direct order.

Honourable colleagues, Canada has been an active participant in activities of remembrance for the victims of the horrors of the Soviet Genocide in Ukraine. The extent of this activity reflects the fact that throughout the long period of Soviet rule in Ukraine, the Canadian government and Canadians of Ukrainian heritage worked together to promote memory of the famine and to ensure that the dream of an independent, democratic and prosperous Ukraine never died. That independence was achieved in 1991.

In the last ten years, as Soviet archives added to our understanding of what happened under Communist regimes, there has been a renewed interest in commemoration. On November 7, 2003, to mark the 70th anniversary of the Great Famine, twenty-five states, including Canada, the Russian Federation, Ukraine and the United States of America, co-sponsored a joint statement within the United Nations General Assembly to officially recognize the Great Famine as the national tragedy of the Ukrainian people. This resolution expressed remembrance for the lives of millions of innocent people in 1932-1933, and equally the millions of Russians, Kazakhs and representatives of other nationalities who died of starvation in the Volga River region, Northern Caucasus, Kazakhstan and in other parts of the former Soviet Union-including the terrible "Deportation of the Nationalities" to Siberia.

More recently, on November 30, 2007, a Joint Statement was issued by thirty-two participating States, including Canada, under the auspices of the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) to mark the beginning of the 75th anniversary of the Great Famine of 1932-1933. This statement paid "tribute to the memory of the victims of this national tragedy of the Ukrainian people." It also underlined "the importance of raising public awareness of the tragic events of our common past."

Mr. Speaker, establishing a Memorial Day to honour the memories of those who perished in Ukraine and in other parts of the Soviet Union in 1932 and 1933 is part of this process of reconciliation and healing.

The Ukrainian-Canadian community of more than one million citizens was among the first to recognize the need to bring the Great Famine to the world's attention. Accordingly, Ukrainian-Canadians have been at the forefront in ensuring that the Famine is recognized for the terrible suffering it brought. The Ukrainian-Canadian community has erected memorials to honour Holodomor victims in Edmonton, Calgary, Winnipeg and Windsor.

In light of the special kinship that exists between Canada and Ukraine, the Canadian government recognizes that, after decades of suppression and denial, Ukrainians and Ukrainian Canadians want to make symbolic expiation for the dignity that was denied in life to these victims of Communism. I am therefore pleased to support the objective of establishing a day of remembrance in Bill C-459.

Remembrance is a living memorial to the victims, their loss of life, human rights and dignity-and a tribute to the fact that sometimes, in some places, truth prevails over darkness and denial.

Thank you, Mr. Speaker.

"I remain convinced that for Stalin to have complete centralized power in his hands, he found it necessary to physically destroy the second-largest Soviet republic, meaning the annihilation of the Ukrainian peasantry, Ukrainian intelligentsia, Ukrainian language, and history as understood by the people; to do away with Ukraine and things Ukrainian as such. The calculation was very simple, very primitive: no people, therefore, no separate country, and thus no problem. Such a policy is Genocide in the classic sense of the word".

James Mace, Holodomor scholar (USA)

Василь Семенович Стус
1938 - 1985

Василь Стус був одним із найбільших патріотів нації, співців-будителів. Кажуть, Василь Стус міг би зберегти своє життя, якби був більш дипломатичним, угідливим та мовчазним. Але тоді б Україна не мала Поета . . .

Василь Стус був людиною незвичайною, волелюбною, гордою та сильною, непорушною, мов скеля. В одному із віршів писав: "До віку не буде із мене раба".

Зовнішня канва життя Василя Стуса не складна і вкладається у кілька визначних дат. Народився 8-го вересня 1938 року в селі Рожніці Гайсинського району на Вінниччині, у селянській родині. Дитинство і юність минули на Донбасі. Після закінчення філологічного факультету Донецького педінституту в кінці 50-их років учителював, відбув армію, працював у редакції.

На початку 60-их років у "Літературній газеті" з'явилася перша публікація віршів молодого поета з напутнім словом Андрія Малишка. 1983 року вступив до аспірантури інституту літератури імені Т. Шевченка в Києві. Жадібно вбрав у себе атмосферу духовного відродження 60-тих років.

Працював над дисертацією на тему "Джерела емоційності поетичного твору". Багато писав, перекладав твори Ґете та інших німецьких поетів. 1965 року його було виставлено з аспірантури за протест проти хвилі арештів у середовищі українських "шестидесятників" у серпні 1965 р.

Почалися поневіряння, випадкові роботи для заробітку, постійна загроза звільнення або "за власним бажанням", або за скороченням штатів.

У друк не прорівалося нічого, хіба що кілька перекладів під псевдонімом. У 1972 році Стуса арештували вперше. Арештували за те, що залишався чесною людиною, яка вважала, що на Україні має жити українська мова, що політика русифікації - це політика войовничої імперії, диктатури пресловутого центру, який намагається втягти під свій прес усе - національні мови, культури і проковтнувши, урочисто проголосити космополітичну спільність - радянський народ. Та не тільки за рідну мову і культуру боровся Стус, він глибоко розумів, що Україна невільна, залежна, колоніяльна республіка.

У 1979 році Стус повернувся до Києва після звільнення з ув'язнення в Мордовії і калимського заслання. Через вісім місяців - новий арешт. Цього разу поета засуджено на 15 років. За що? За любов до рідного народу. Палко любив Василь стражденну Україну, не цурався цієї любови на ділі.

У спецтаборі для політв'язнів на Уралі він і помер під час голодівки 4 вересня 1985 року. Було йому лише 47 років. Похований був у безіменній могилі на табірному цвинтарі. У листопаді 1989 року прах Стуса було перевезено на Україну. Восени 1990 року побачила світ книгу Стуса "Дорога болю". Це перша книга поета, що вийшла в Україні. Три книги Стуса було видрукувано за кордоном: "Зимовій дерева" (1970 р.), "Свічка в свічаді" (1986 р.), та "Палімпсести" (1986 р.)

23 роки минуло від дня смерти Василя Стуса. За ці роки чимало змінилося в нашому житті. Поезії Стуса потроху пробиваються на шпальти української преси в Україні.

Справджуються слова поета:

"Народе мій, до тебе я ще верну".

Зіна Маєвська, Торонто

Як добре те, що смерть не боюсь я
і не питаю, чи тяжкий мій хрест,
що перед вами, судді, не клонюся
в передчутті і недовідомих верств,
що жив, любив і не набрався скверни,
ненависти, прокльону, каяття.
Народе мій, до тебе я ще верну,
як в смерті обернуся до життя
своїм стражданним і незлим обличчям.
Як син, тобі доземно уклонюсь
і чесно гляну в чесні твої вічі
і в смерті з рідним краєм поріднюсь.

- Василь Стус -

In the late 1960s and early 1970s, the Soviet government cracked down on the dissident movement. Several camps in the Perm region were transformed into the harshest camps for political prisoners. The prisoners were repeat offenders who had continued to criticize the Soviet government even after being released from prison. During the last years of the Soviet regime, the most prominent leaders and opposition activists from all over the Soviet Union were kept in these camps. Some of them perished there.

Vasyl Stus and His Grave

Poet Vasyl Stus twice received sentences for "anti-Soviet propaganda." Nominated for a Nobel Prize in Literature in 1985, he died in Perm-36 on September 5 of that year.

Pictured to the left is the camp grave site of Vasyl Stus in 1988. Political prisoners who died in the camps were buried in the special camp cemeteries. Only the prisoner identification number on the tin plate nailed to the grave site's post marks where his body lies. Friends and relatives of the poet tied the embroidered Ukrainian towel to the post.

Courtesy of the Gulag Museum at Perm-36

The patriot's blood is the seed of Freedom's tree.

Thomas Campbell

В СИЛЬНІЙ НАДІЇ

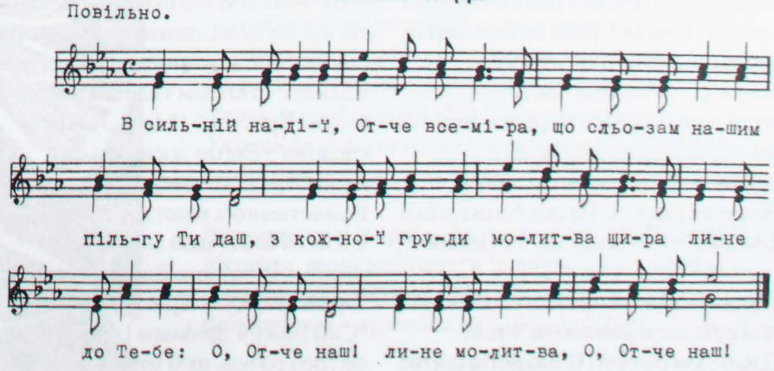

Spirituality

На прославу Святого Архистратига Михаїла

Після триіпостасного Бога і Пречистої Богоматері свята Церква прославляє святих ангелів як первенців творіння. Це світ невидимий, про який говорить нам наш Символ Віри: "Вірую во Єдиного Бога, Отця Вседержителя, Творця неба і землі, видимим же і невидимими". Свята Церква вчить нас не тільки про те, що цей невидимий світ існує, але і про те, який це світ, у чому його сутність.

Світ невидимий - це ангели, духи безплотні, безсмертні, обдаровані Богом у вищій мірі розумом і свободою; вони безгрішні, добрі, сильні міцністю. Празники на честь святих приносять нам духовну радість і разом з тим навчають нас боговгодного життя. Яке ж повчання ми можемо винести для себе із святкування во славу безплотних сил - ангелів Божих? Це ж бо світ горній, вищий, відмінний від нашого, земного. Чи можемо ми їх в чомусь наслідувати? Свята Церква вчить нас, що світ ангельський - це світ невимовного блаженства, вічної неземної радості. Це світ блаженного спокою, "де нема смутку і зітхання".

Що ж ми можемо взяти з нього життя для себе, коли живемо на землі? Джерелом радості і блаженства святих ангелів є їхнє життя в Бозі, в постійному єднанні з ним, в перебуванні Його благодаті. Погляд їхній завжди звернений до Бога, до споглядання властивостей Божих, Його Премудрості і Всемогутності, на прославлення діл Його. Споглядаючи красу Всесвіту, заснованого Творцем, вони в захопленні прославили його: "Коли створені були зірки, вихваляли Мене голосом гучним усі ангели Мої" (Іов. 38, 7). Про це сповіщає і псалмоспівець: "Хваліть Господа, всі Ангели його, хваліть Його, всі сили його" (Пс. 148, 7).

Звідсіль і для нас, земних, повчання. Життя в Бозі, єднання з Богом ще тут, на землі, це, за словом Божим, мета життя істинного християнина. Апостол Павло лише: "Вірний Бог, Котрим покликані ви до єднання з Сином Його Ісусом Христом" (1 Кор. 1, 0). Апостол Іоанн говорить: "Про те, що ми чули, сповіщаємо вам, щоб і ви мали спіклування з нами, а наше єднання - з Отцем і Сином його Ісусом Христом" (1 Ін. 1,3). Це єднання з Богом досягається насамперед пізнанням Бога і Його Божественних властивостей: "Це ж є життя вічне, щоб знали Тебе єдиного Істинного Бога і Того, Кого Ти послав, Ісуса Христа" (Ін. 17, 3). "Син Божий прийшов і дав нам світло і розум, щоб ми пізнали Бога істинного" (1 Ін. 5, 20).

Єднання з Богом досягається чистотою серця (Мф. 5, 8), виконанням заповідей Христових: "Хто любить Мене, той зберігає слово Моє; і Отець Мій полюбить його, і Ми прийдемо до нього і оселю кожен, хто грішить, не бачив його і не пізнав Його (1 Ін. 3, 6). Наше єднання з Богом - це молитва наша і головним чином свята Євхаристія: "Хто їсть Мою Плоть і п'є Мою Кров, у Мені перебуває і Я в ньому" (Ін. 6, 56).

Єднання з Богом спонукає нас прославляти його разом з ангелами: "Свят, свят, свят Господь Саваоф, повні небо і земля слави Твоєї" (Іс. 6, 3). Але прославлення це не на словах, а на ділі: "Так нехай сяє світло ваше перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла і прославляли Отця вашого Небесного" (Мф. 5, 16). Друге джерело радості блаженства ангелів - це їхнє життя в самих собі, в глибині своєї істоти. Це їхнє щастя полягає в повному задоволенні самим собою, в почутті блаженного заспокоєння тим, що вони одержали від Бога, і в радісній вдячності за всі дари його. У порівнянні з цим вічно щасливим світом ангельським наше життя являє собою повну протилежність. Ненаситність бажань, болісна і невтомна жадоба все більшого й більшого, жадоба задоволення шанолюбства, гордості,

блиску й слави - все це так тривожить людське серце.

Хоч би якими дарами земного щастя і добробуту людина не була б оточена, їй здаватиметься, що так мало випало на її долю. А скільки неспокою викликають докори совісті, коли людина не має миру з самою собою. Мир в душі - це найкоштовніший скарб, якого не можуть замінити ніякі земні блага, це справжнє щастя! Буває щастя внутрішнє і щастя зовнішнє. Ангели володіють щастям внутрішнім і тому життя їхнє повне блаженства. Цього щастя досягали святі люди, котрі серед найтяжчих скорбот, зберігали радість у собі. бо в душі бачили Бога. "Царство Боже всередині вас, - сказав Христос" (Лк. 17, 21). Вони пильнували це царство Боже у своїх серцях, тому вони тішилися душевним спокоєм і ангельською радістю.

У цьому вони, земні люди, уподібнювались ангелам, їх Церква називає ангелами у плоті. Це говорить нам, щоб ми берегли мир з Богом, з ближніми і зі своєю совістю, і через це досягали внутрішнього щастя і спокою. І нарешті, є одне джерело щастя і блаженства ангелів. Це їхні діла - постійне виконання волі Божої. Світ ангельський - це світ живої діяльності. Про це говорить нам слово Боже. Вони є вісниками волі Божої і цим служать спасінню людей. Багато є таких прикладів і в Старому Завіті і в Новому, коли ангели, являючись людям, сповіщали їм про радісні події, то надоумлювали, то застерігали. У всьому цьому можна вбачати щось спільне: вся їхня діяльність спрямована на влаштування благополуччя людського. Будучи духами світлими й безгрішними, вони служать істотам грішним для спасіння їх, і в цьому знаходять для себе щастя і радість, бо цим вони виконують волю Божу. Християнство - це релігія діла. Це не тільки віра, але і любов. Правдивий християнин знаходить для себе щастя в живій діяльності, яка випливає з любові до ближніх. Тут і діла милосердя, тут і труд для блага ближніх і суспільства. Гарні роздуми одного щирого християнина про значення праці в його житті: "Я хочу, щоб у моєму житті не лишилось жодної хвилини, коли б я не відчував і не усвідомлював себе з Богом... І тому весь час роботи моєї я вважаю використанням часу на менш релігійним, як коли б я проводив цей час у молитвах. Я молюсь Богові трудом моїм" Дорогі браття і сестри! І в житті святих ангелів ми знаходимо для себе приклади, необхідні для нашої турботи про спасіння душі. Ці приклади вчать нас бути в єднанні з Богом через чистоту серця, досягати внутрішнього духовного щастя і прославляти Бога трудом своїм в ім'я любові до ближніх. Амінь.

Священик Михаїл Будник
(1988 р.)

День Хрещення Київської Русі-України

25 липня 2008 року Президент України Віктор Ющенко підписав Указ про встановлення нового державного свята - Дня хрещення Київської Русі-України, який відзначатиметься щорічно 28-го липня, у день пам'яті святого рівноапостольного князя Володимира.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
Про день хрещення Київської Русі - України

Враховуючи значення православних традицій в історії і розвитку українського суспільства на підтримку ініціативи Національної ради з питань культури і духовності, Українського фонду культури, Української православної церкви, Української православної церкви Київського патріархату, Української автокефальної православної церкви, громадськості постановляю:

Встановити в Україні День хрещення Київської Русі - України, який відзначати щорічно 28-го липня, у день пам'яті святого рівноапостольного князя Володимира - хрестителя Київської Русі.

Президент України Віктор ЮЩЕНКО

For Our Children
Нашим Дітям

Маю рочків небагато

Маю рочків небагато,
Так казали мама й тато,
Але в школі добре вчуся,
Це є правда - не хвалюся.

Відвідую я щоднини
"Рідну Школу", дві години,
Рідні пісеньки співаю,
Рідну мову вже вивчаю.

А як гарно підписався,
Аж мій песик здивувався.
Та підвів хвостик кручений,
Що я так високо вчений.

Присів ближче. Облизався,
До письма він приглядався.
Щиро глядить мені в очі.
Мов хвалити мене хоче.

Вже й мій котик
прибіг жваво
І леститься так
ласкаво...
Знаю, чому, знаю,
кажу:

"Я ще і тобі
покажу.
Бачиш оце!
Це олівчик,
Ось чистесенький папірчик,
Глянь, як пишу, подивися!
Ану, спробуй, підпишися.

Ага?! Бачу, що не вмієш.
Ну, нічого тут не вдієш".
Котик дуже завстидався,
Але песик відізвався:

"Ми у школу піти готові,
Де все вчать у рідній мові,
Це ж обов'язок наш, діти.
Свою мову треба вміти,
І не треба нам казати:
"Рідну мову треба знати".

Це сказав песик доречі,
Взяли торбинки на плечі
З приборами до науки
І без дальшої принуки
Кіт і пес помандрували.
Де? Може б ви відгадали?

Богдан Федчук

О, МАТИ БОЖА

Поволі.

Сл.: М.Підгірянки
Муз.: Іп.Омелського

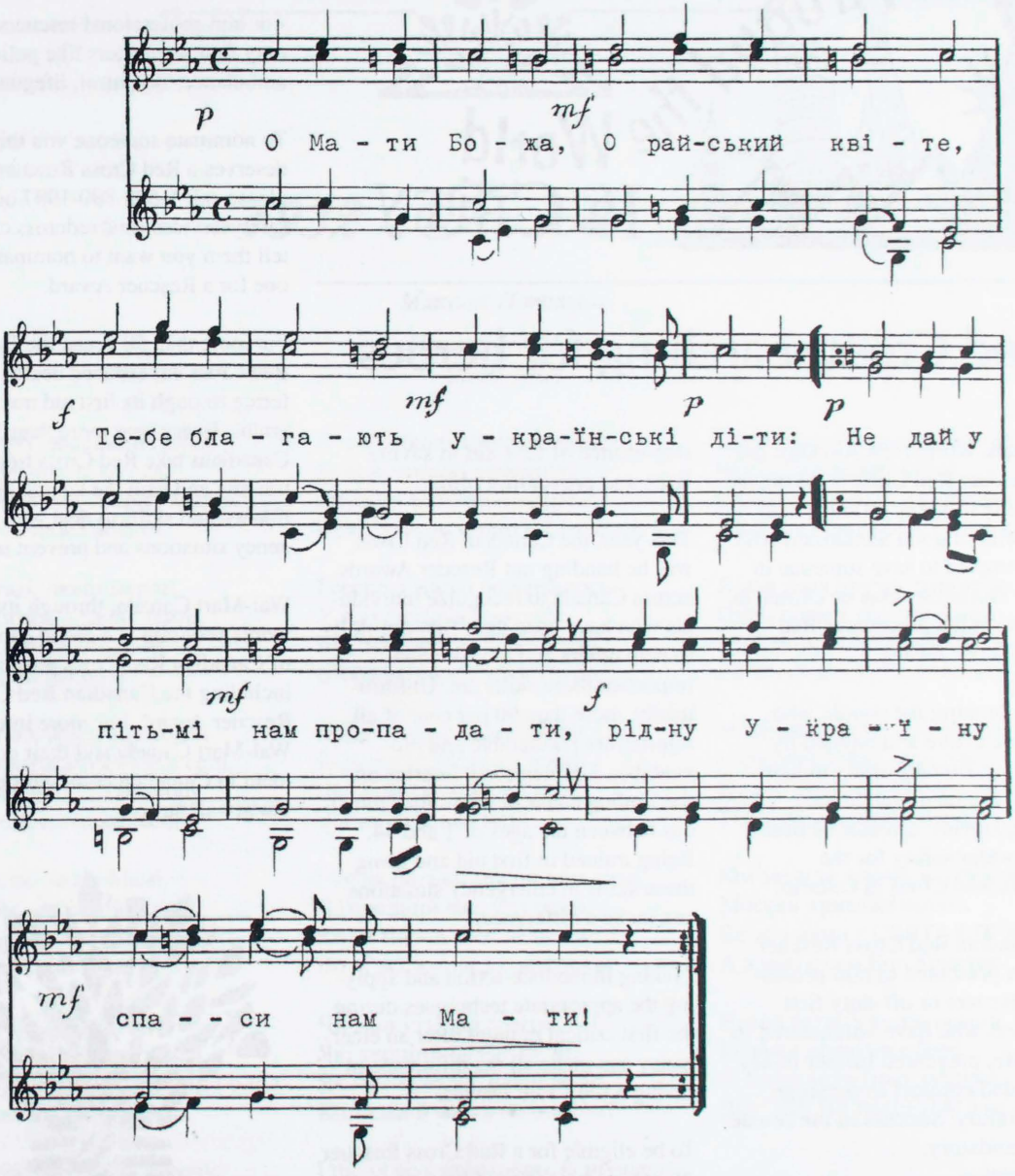

О, Мати божа, о райський квіте,
Тебе благають українські діти:
Не дай у пітьмі нам пропадати,
Рідну Уктаїну спаси нам Мати.

Де наші предки вмірали в болі,
Не дай нам дітям жити в недолі.
Позволь зібрати жертв наших жниво,
Рідну Украіну спаси нам Діво!

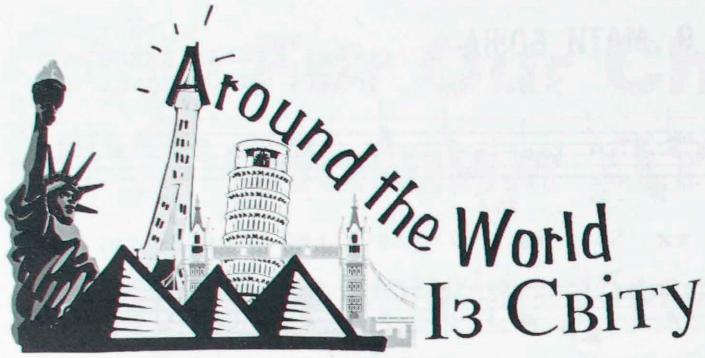

Red Cross searching for heroes

To mark World First Aid Day, the Canadian Red Cross is asking the community to speak up and share their stories of good Samaritans who have attempted to save someone in trouble. Nominees may be chosen as recipients of the prestigious Red Cross Rescuer Award.

"We are looking for people who have gone above and beyond by using their first aid skills to help others in a time of need," said Lorraine Davies, director of first aid and water safety for the Canadian Red Cross in Ontario.

The Canadian Red Cross Rescuer Award is presented to non-professional rescuers or off-duty first responders who have volunteered to save a life, prevented further injury or provided comfort to someone with an injury. Success in the rescue is not mandatory.

The search for nominees coincides with World First Aid Day, which is a day celebrated around the world each year by member Societies of the International Red Cross and Red Crescent Movement to promote the importance of first aid in saving lives and preventing injury.

This year, the Canadian Red Cross will be handing out Rescuer Awards across Canada to recognize individuals who have used their first aid skills to help others and to show how important these skills are. Unfortunately, more than 90 per cent of all injuries are predictable and preventable. Unintentional injuries are the leading cause of death for Canadians between the ages of 1 and 44. Being trained in first aid and using these skills in emergency situations can make a difference.

"Taking immediate action and applying the appropriate techniques during the first critical minutes after an emergency can make all the difference in saving a life," said Davies.

To be eligible for a Red Cross Rescuer Award, nominees must be:

- individuals who have volunteered to save a life, prevented further injury and/or provided comfort to the ill or injured

- or children who were not trained but provided help, i.e. activated EMS

- or non-professional rescuers or off-duty first responders like police, fire, ambulance, ski patrol, lifeguard

To nominate someone you think deserves a Red Cross Rescuer Award, please call 1-888-890-1997 or email safetyservices-on@redcross.ca and tell them you want to nominate someone for a Rescuer Award.

For more than 50 years, the Canadian Red Cross has reduced deaths and suffering through its first aid training programs. Every year more than 300,000 Canadians take Red Cross first aid training and gain the knowledge, confidence and skills to deal with emergency situations and prevent injuries.

Wal-Mart Canada, through its good works program is a proud supporter of Canadian Red Cross programs including the Canadian Red Cross Rescuer Award. For more information Wal-Mart Canada and their commitment to Canadian communities visit www.walmart.ca.

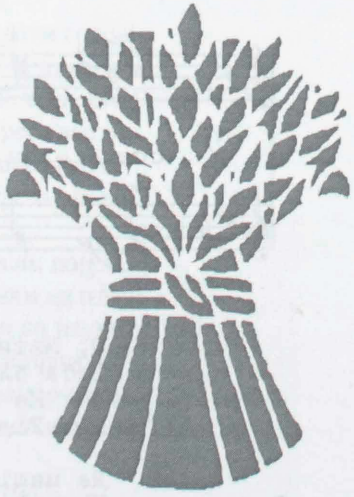

1932 - Голод - 1933

Микола Латишко

Присвячую Мамі
20-10-2000

Я пам'ятаю людський голод
Мойого раннього буття,
Що створив той "Серп і Молот"
Комуністичного життя.

Я пам'ятаю, люди мерли
В своїх хатах, в своїй землі,
На чорноземах України
Запанували москалі.

Я пам'ятаю, йшов до школи
Маленьким хлопчиком в селі,
Худий, як щепка з осокору,
Лились сльози лиш мені.

Я хочу їсти, казав Мамі,
Я і до школи не дойду...
Я знаю, мій коханий Колю,
Я помогти тобі прийду.

І плакав я, із нею стоя
В нас на порожньому дворі,
Запам'ятавсь той Штучний Голод
На все тяжке життя мені.

Пішов учитись я в ту школу,
Про "А" і "Б" і "Г" і "Де",
Про "куркулів" і їхню долю
І куди "Партія" веде.

Мій брат вже спух, сестра ще біга
І колоски ідем збирать
На поле, що дала усім нам
Ота Совєтська "благодать".

А люди бідні худли й мерли,
Їх не встигали хоронить,
Молили Бога повсякденно,
Щоб "тридять третій" пережить.

І серце з жалю розривалось
У всіх батьків і матерів,
Що ще напівживі остались,
Щоб хоронить..."богатирів"...

Я пам'ятаю сльози Мами
Й сумного батька у вікні,
О! Ті картини незабутні!
Запам'яталися мені.

І що ж батьки могли нам дати
В голодний час, у ті роки,
Коли Народ весь ледве дихав,
Бо ж всі жили, як жебраки.

Чи можуть зрозуміти,
Які терпіння в нас були,
Як ми "кували" нашу долю,
Коли ще й жить не почали?

І після всіх страждань й знущання,
Ми знов весняно ожили,
А Україна вже воскресла,
Бо ми вже ВСЕ пережили.

І Соловки, і Чорнобилі
Всіх Кагановичів й Царів,
Що нас зломить були не в силі...
Й своїх багато бовдурів...

Шкода, що ми разом не стали
Всі із Петлюрою в бою
І Коновальцем і Грушевським,
Щоб врятувати земленьку свою...

Я мав двох друзів, пам'ятаю,
Один помер, другий живе,
Щоб розказати людям Правду,
Бо ж покоління йде нове...

О, незабутні роки муки!
І тридцять два і тридцять три,
Не дай же Боже більш нікому,
Того, що ми пережили!

Ми завжди знали, що скінчиться
Москви кривавої покос,
Бо ж з нами є СВЯТАЯ ПРАВДА,
А з нею є сам Бог Христос.

Народ встає з колін неволі
І в руки долю вже бере
Й тепер могутньо заспіває,
Що "ЩЕ НЕ ВМЕРЛА" і не вмре.

НЕ ЗАБУДУ!

the Cross

The Cross, by Mykola Rudenko (1920-2004), is a stirring poetic confession of the national, and also simply human, conscience of a Ukrainian Communist idealist, awakened by the memory of 1933. He finally comes to realize the crime perpetrated against his people in the name of Communism. He arrives at an identification with his nation that was crucified like Christ, and at the recognition of a higher Truth, which is God.

This excerpt is reprinted with commentary from The Ukrainian Holocaust of 1933 by Wasyl Hryshko (Toronto, 1983). Edited and translated by Marco Carynnyk.

Well, my Commissar kept
walking along,
He didn't ask which way to go,
Even the skylark high up in
the clouds,
Greeted him as a native son...

Here he knows everyone well,
He hasn't forgotten anybody...
It was a year of deaths,
of fatal hardships.
It was the year of 1933...

But behind the fences
There isn't a single soul.
The windmill keeps raising its vanes
On the slopes alone...

The smoke is not about to rise
From the black chimneys.
Thistles are blooming
All around in the yards.

And there it is, his home.
I have come, Mama!
The saplings in Father's orchard
had all withered.

The footpath to the well
is overgrown with thick couch grass.
The broken beehives have fallen apart,
The swarms are gone.

Even on the threshold,
Some weed is growing.
Could it be that
This is the end of the world?

Maybe I am just dreaming
A dream full of horror?
Mama! Do you hear me, Mama?
It's I, your son, Myron...

But the mother is not there - she has starved to death along with the majority of the villagers. And in the empty house, amidst the desolate village, scenes of the horrible reality torment Myron:

The rye is beginning to ripen,
But - and his hair stands on end -
Not many have survived
To see the new harvest.

The nights, on these infernal nights!
He won't fall asleep until dawn.
Some woman's robust hands
are trying to strangle him to death.

Then his mother approaches
And says with sorrow,
"My son, it's time to get up,
The sun has risen over the field.

We cannot lie peacefully in
our graves,
We, the dead, are unable to rest.
Who will care for the precious
ears of grain
In the fields, my dear son?"

The little ones with their fair heads,
Totally emaciated, keep whining.
"Please, Mama, a crumb of bread,
A tiny piece of bread!" -
and their cry is dying.

And where the collective's
pantry stands,
Khrystia, a widow gone mad,
Comes running on the porch
in the morning
And starts dancing her cannibal dance:

"Why, I slaughtered my children,
I cooked them before sunrise.
I prepared some jellied meat
For the tractor driver, that brave man."

And further, there are still more depressing facts: the cruel and outrageously lying radio broadcasts; the masquerade of filming the "happy and joyous life" of villagers who had just been brought in great numbers from Russia:

That night Myron became
gray-haired:
In a hundred households
he alone was alive.
Only the loudspeaker was balking
Dog-like about "the new way of life."

And a famous poet -
in that fateful moment -
With his words, like with clubs,
Kept driving the people "into one
grave: We shall, we shall
destroy them!"

Myron is walking on, looking like one
Just taken off the cross,
the poor fellow.
And there he hears a dog barking -
Maybe the house there isn't empty
after all?

A cart is standing in the small
backyard,
Behind the barn there are
stacks of corn.
And a pretty girl, a gorgeous beauty,
is bringing pies out of the home.

A table is set
And on it there are brandy, salt pork and pickles.
A peasant in bast shoes
Is unfolding the straw on the cart.

He starts for the house with a *samovar*,
On the porch he stops, trying on a straw hat.
- "Hey, you there! A *samovar* is good for nothing:
That's Russian, not Ukrainian style!"

Who said this? Whose voice
Has Myron heard through the window?
As if the sky burst:
Why, a film is being made here!

All of a sudden,
everything becomes clear:
They have brought a bunch of people from Russia,
Dressed them in Ukrainian costumes,
And seated them at the tables.

As if to say: Let the enemy's gang
Not raise a maddening noise
That Ukraine is on the brink of death,
There is no famine, there is none!

Here, you see,
already the bosses are coming
To taste the pies and the cakes.
The yard is packed with people,
All are non-local, all are strangers...

Countless glasses are shattered by tossing,
And the chairman of the collective himself
Babbles words of such a kind,
As if the man had lost his senses:

"We are going ahead boldly, victoriously!
We move like a thunderstorm!
If we cannot re-educate them,
We shall bury them.
And to say it straight,
This does not bother us, not a bit.
Let's put all the *khokhols* into one grave -
We shall, we shall destroy them!"

Then Myron goes to look for his mother's grave, having made a cross for it in order to honour her religious feelings, even though he himself is not a believer:

An old man took Myron,
To look for his mother's resting place.
But the grave could not have been identified
Even by turning the cemetery upside down.

Only the poplar trees know
her whereabouts,
For peasant blood flows in them...
Myron picked up the cross and slowly
Walked away on the dewy path.

Although it was a moonlit night,
His soul was unable to enjoy
That dead light that was resting
On the roofs of the dead village.

"Do you hear me, Mama?
Where, oh where are you?
Your son is coming to stand before your judgement."
And, as if from the depths of the planet,
He heard the words, "Here I am!"

He stopped and listened, then again
We went to the church behind the village.
And repeatedly he heard a profound voice:
"I am here!" it sounded from beneath his feet.

He walked for a long time. And at dawn,
When the steppe was still sleeping in the morning dew,
Myron, exhausted, fell down
On a Scythian burial mound...

Suddenly, somewhere on the horizon
There was the plaintive sound of the string.
Someone there, still alive, was playing on the *kobza*,
And the echo was reverberating over the steppe...

Myron got to his feet.
But what's this? In the sparkling dew,
Someone was approaching him with the *kobza*,
No one else, but Christ, in person.

It is He,
to whom my dear Mama prayed
For everybody,
for the quick and the dead.
And only his *kobza* is somewhat old
As if it came from the campaigns that the *Sich* undertook.

The poem continues with a dialogue between Myron and Christ, with Myron finding himself in prison, hearing the voice of Christ.

❖ ❖ ❖

The essence of the poem can be summarized as a characteristically Ukrainian messianism. The nation is destined to carry the truth unblemished through all its Christ-like sufferings in captivity and in its struggle for liberation. Liberation is identical with and inseparable from the victory of truth and goodness.

The memory of the Ukrainian Holocaust of 1933 has awakened in Ukrainians a belief in the sacredness of the Ukrainian nation's immense sufferings and sacrifices, a belief that these will inevitably culminate in a great rebirth in free Ukraine, a state in which truth and goodness will prevail.

❖ ❖ ❖

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Ukrainian Women's Association of Canada

Zennia Yuzik
National UWAC President

CONGRATULATIONS

Congratulations are extended to Orysia Sushko, past UWAC National President and Editor-in-Chief of Promin for being awarded the St. Volodymyr Medal by the Ukrainian World Congress in recognition of her long-time service for the Ukrainian community in both Canada and Ukraine.

CONSTITUTION COMMITTEE

The Constitution Committee is now complete. At our last Executive meeting, we discussed the preliminary work needed in order to get this committee organized and working. Once we have our definite plan in place, we shall be contacting the committee members, and the work will begin.

Needless to say, the discussions and work will be done mostly through teleconferences and email.

We have added two more members from Saskatoon, Mary Budzak, who is a National Past President, and Anne Klopoushak, who has served on the National Executive, as well as many years on the UMC Board. We felt that the expertise and input of these two Executive members would help us greatly in the task ahead. The committee members are:

British Columbia - Vicky Pushka
Alberta - Carla Kozak
Manitoba - Olena Garrity
Eastern - Darcia Moskaluk-Rutkay
Saskatchewan - Cecilia Kachkowski, Anne Klopoushak, Mary Budzak

DONATIONS

Our campaign for donations to the World Federation of Ukrainian Women's Organizations, and Ukrainian Social Services is now over, and the amounts sent in are as follows:

WFUWO - $640.00
USS - $590.00

We thank the following branches for their contributions to our campaign:

Alberta: St. John's, Edmonton
St. Olha, Vegreville

Saskatchewan: Olena Pchilka, Codette; Hanka Romanchych, Saskatoon; St. Olha, Moose Jaw; Olena Pchilka, North Battleford; Kn. Olha, Prince Albert

Eastern Canada: Lesia Ukrainka, Hamilton; Daughters of Ukraine, Montreal

At our September meeting, the Executive decided to send $1,000.00 from the Benevolent Fund to USS to aid the victims of the flooding in Ukraine.

MATERIALS SENT OUT

Since taking office, we have sent out the following materials:
English Certificates - 77
Smoloskyp Pins - 11
Ukrainian Certificates - 1
UWAC Banner - 1

We now have the Child's Companion on hand, as well as several copies of the Canadiana.

The Website "Store" will be updated to include the items available from the office, and we will include the list in our next newsletter which will be sent out in the near future.

UKRAINIAN MUSEUM OF CANADA, UWAC

The Fall Schedule of events at the UMC Headquarters in Saskatoon includes the following:

Ukrainian Wedding Exhibition
September 2 - November 15
This exhibit is on loan from the Peter and Doris Kule Centre for Ukrainian and Canadian Folklore, University of Alberta

Yarmarok Christmas Market
Friday, Nov. 28, 4-9 p.m.
Opening of Artisans Market and Art Exhibition Show and Sale with local, national, and international artists, Bells of Hope Bistro, Hand Bell Performance, and wandering musicians.

Saturday, November 29
10:00 a.m. - 5:00 p.m.

Sunday, November 30
1:00 p.m. - 5:00 p.m.
Unique gifts created by local artisans and imported items from Ukraine, Musicians, Refreshments in Bells of Hope Bistro, Gift Shop specials.

50th ANNIVERSARY OF PROMIN

2010 marks the 50th Anniversary of our journal, PROMIN. We are very proud of this journal, as it has become a first class publication, with interesting articles on a variety of topics. It is where members and branches have the opportunity to share their news and activities, and we encourage everyone to take advantage of this ability to let others know what they are doing.

Fifty years of publishing is very significant, and must be appropriately commemorated. We would ask our members and branches to send us any ideas they may have on how to celebrate and commemorate this occasion.

FLOOD VICTIMS IN UKRAINE

By now everyone has heard about the catastrophic flooding in western Ukraine this past summer. The floods have damaged over 40,000 homes, destroyed agricultural land, made nearly 700 km of roads impassable, and have killed close to 30 people.

We are urging all Ukrainian Canadians to assist our brothers and sisters in Ukraine who are victims of this tragedy. Please send your cheques made out to the "Pomich Ukraini Fund" to: Ukrainian Canadian Social Services, Inc., National Headquarters, 2445 Bloor St. W., Toronto, ON M6S 1P7

from our Readers

I'm taking this moment to say how much I enjoy Promin. I read your article first, Oksana, and it gives me an uplift, every time.

We very much enjoyed a visit with the National and Provincial Presidents, as the members of our UWAC in Vancouver hosted them.

Congratulations on Promin's 50th anniversary celebration!

Sincerely,
Marie Rusnak
North Vancouver BC
Past President UWAC

Я дістаю журнал "Промінь" від початку його заіснування. Для мене це є подих підкріплення українства, української культури, спадщини, всього що являється мені рідним.

Може бути в англійській мові, щоби послужило англомовним читачам. Отже передплачуйте і читайте Промінь.

Шлю найглибші признання, вдячність за колосальну працю, вклад для поширення вельмизначного для всіх нас друкованого слова.

З поважанням
Оля Горегляд
Ошава, Онтаріо

Thank you for assisting me with the transfer of my mother's subscription. Often, when I visited mom, Eileen Makowetsky, we discussed certain aspects of a Promin issue, and I often took issues back home to read. I will enjoy continuing the subscription.

Myrosia Heinrich, Owen Sound ON

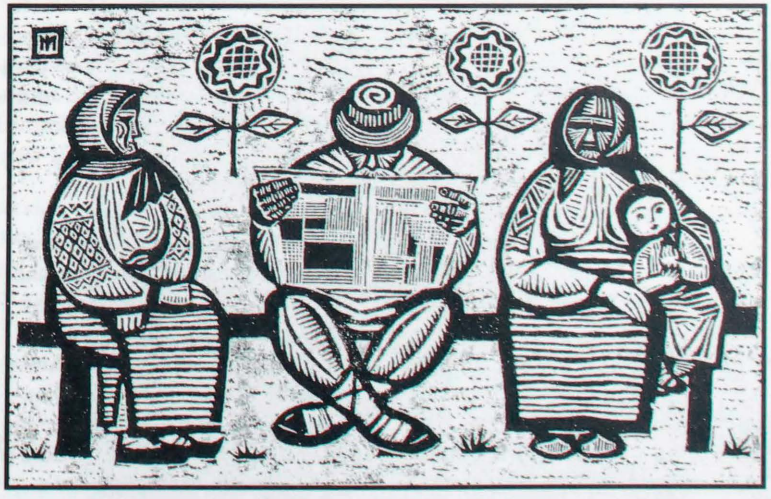

М. З. Ілку. Новини. 1966.

Громадська Хроніка

Community Events

Adult Ukrainian Language Immersion Camp (AULIC)

This past August 7 to15 marked the eighth anniversary of the Adult Ukrainian Language Immersion Camp (AULIC) held at Trident Camp at Crystal Lake, Saskatchewan. Participants had the option of staying for the Extended Program (the weekend plus an extra five days) after the traditional four day weekend. Those who stayed were not disappointed - it was a great opportunity to improve their Ukrainian grammar and speaking skills, plus learn many traditional Ukrainian folk songs.

Enrollment numbered at 24 this year, with eight participants staying on for the Extended Program. They came from across Western Canada. Half of the participants attended AULIC for the first time, and the remaining at least twice, some of whom had been to AULIC every year since its inception! Many new participants learned of the project through AULIC's web site, www.aulic.ca

The AULIC program offered three levels - Beginner, Intermediate and Advanced - of Ukrainian language instruction throughout the day. Instructors this year included Anita Drebot of Regina, a Ukrainian language teacher of many decades; and native Ukrainians Oksana Sholdra of Regina, trained in Ukraine and a Sadochok teacher and choreographer in Regina, and Olena Kovpak, another teacher recently from Ukraine and presently working with SaskLearning and teaching in the Separate School system in Saskatoon. Participants enjoyed a trip to the Ukrainian Heritage Museum and Ukrainian Catholic church in Canora.

Evenings were spent singing, dancing, watching Ukrainian videos and participating in Ukrainian cultural activities. Anita Drebot instructed participants on Ukrainian embroidery while Sharon Harras demonstrated the finer points of Easter Egg decorating.

On Saturday night, special guests from Canora, Yorkton and area were invited to AULIC to enjoy the Svitlana Restaurant Program. After a delicious meal, guests witnessed the many talents of the instructors and participants as they played musical instruments, sang songs, performed skits, and danced.

AULIC 2008's Organizing Committee consisted of Tony Harras, Wayne Hydeman, Ed Lysyk, Ken Mazur, Katie Oleski and Rhonda Slugoski. This year's modest early registration fee was $185 for the four-day weekend and $310 for the Extended Program. AULIC would not be possible without the sponsorship of the Ukrainian Orthodox Men's Association of Regina (UOMA), the Ukrainian Canadian Professional & Business Association of Regina (UCP&B), and the financial support of the Ukrainian Canadian Congress - Saskatchewan Provincial Council & Regina Branch, as well as the Saskatchewan Organization for Heritage Languages and SaskCulture.

Planning is already underway for AULIC 2009, tentatively booked for August 6 to 14. For more information and to register, please visit our web site at www.aulic.ca or contact Tony Harras at (306) 586-6805 or harras@sasktel.net.

Happy 95th Birthday
Sophie Hluchaniuk

Sophie was born July 31, 1913 in Moonhill SK (near Blaine Lake) to John Guzak and Anastia (Kulchanski). Sophie and her five brothers attended Seetch school. In 1936 she married Bill Hluchaniuk and they were blessed with one daughter, Helen. The young couple moved to Nipiwan, Saskatchewan, then to Edmonton in 1955. In 1973, they moved to Mission, British Columbia, and in 1978, to Ashcroft, British Columbia to be near their daughter.

Sophie is a devoted to her church, and has been a long-time member of the Ukrainian Orthodox Church of Canada and the Ukrainian Women's Association of Canada. She enjoys good health and spends long hours in her beautiful flower gardens and abundant vegetable garden.

The executive and members of the UWAC, Lesia Ukrainka Branch, Kamloops, British Columbia, are donating $95 in honour of her 95th birthday.

На многії літа!

На многії літа - Орися Сушко!

On August 22, 2008 at the opening ceremonies of the IX Ukrainian World Congress in Kyiv, Ukraine, Orysia Sushko was honoured as a recipient of the St. Volodymyr Medal in recognition of her long-time service for the ukrainian community in both Canada and Ukraine.

The medal was presented by then vice-president Evhen Czolij, while the honourary certificate is signed by president Asokold Losynskyj and Secretary General Victor Pedenko

22-серпня 2008 р., під час IX Світового Конгресу Українців, який відбувся в Києві, Орися Сушко була нагороджена медаллю св. Володимира Великого, за довголітню працю для української громади в Канаді та України. Це відзначення є найвища нагорода, яку надає Світовий Конґрес Українців.

Медаллю вручив тодішний віце-президент Евген Чолій, а грамота підписана президентом Аскольда Лозинського і Генерального Секретаря Віктора Педенка.

Фестиваль Сеньорів в Едмонтоні

Не журись що літа минають
Що на сконях уже сивина,
Звітай до нас - сеньорів -
І буеш як колись - молода!

Перший фестиваль Сеньорів, який улаштував Клюб Сеньорів при Катедрі св. Івана в Едмонтон відбувся 28 травня в примішені Культурного Центру Катедри св. Івана в присутності 174 осіб.

The first Seniors' Festival organized by St. John's Seniors' Club was held on Wednesday May 28, 2008 at 1 p.m. at the Ukrainian Cultural Centre of St. John's Cathedral. There were 175 people in attendance and everyone left the event with a smile on their face.

The program began with a welcome by Mrs. Irene Cepin, President of St. Jonn's Seniors' Club. The coordinator and main organizer of this event was Mrs. Anna Zwozdesky. In her usual friendly manner she introduced all the participants an managed to add something interesting about each group.

The program was very enjoyable as each group had their unique way of presenting new or well-known numbers. It was especially well thought out to have the guests participate. As it would have been too monotonous to just sit and listen to the performers. Obviously, the people organizing this event knew how to make it interesting for everyone.

На знимці сеньори при Катедрі св. Івана при накручуванні своєї касетки "Співають сеньори". Цим проєктом зайнявся нас пан MLA Євген Звоздецький (з лівої сторони)

Програма складалася з виступів хорів св. Михаїла, св. Івана і св. Антонія. Кожний хор в унікальний спосіб виконував свої точки. Присутні радо підспівували. Цікавою точкою був виступ нашого славного Едмонтонського бандуриста проф. Андрія Горняткевича, який в гумористичний спосіб виконав дві народні пісні. Вже всім відомий і любиний мандолінний оркестр с. Миколая під проводом Лавренія Пил----- чудово виконав багато точок, декотрі зі співом їхніх членів.

Де згода в родині

Де згода в родині, де мир і тишина.
Щасливі там люди, блаженна сторона.
Їх Бог благословляє, добро їм посилає
І зними вік живе, і з ними вік живе.

Де згоди немає, і де мир не царить.
Там Бог не вітає, добром їх не дарить.
Добро, все всі прожитки, худоба і їх дітки
Зникає мов той дим, зникає мов той дим.

Жаль невимовний

Жаль невимовний, тихоструний,
Лине, лине з широких ланів:
Марш похоронний! Сльози і трумни!
Зойк безборонних . . .
Холод могильний . . .
Холод прощальний з під стріх.

Змилуйся Боже, Боже всесильний!
Глянь подивися на них!
Діточкам хліба, діточкам невинним . . .

Горе злочинникам гнівом нестримним,
Гнівом своїм їх скарай!

Борис Гомзина

RELIABILITY Since 1973
athens printing
COMPLETE IN HOUSE SERVICES
From Creative Design to Final Product
Black on White to Full Colour

PENNY SALE TICKETS
• Tickets of all Kinds
• Business Stationery & Forms
• Business Cards
• Labels & Stickers
• Brochures & Catalogues
• Newsletters & Booklets
• Invitations & Announcements
• Complete Bindery Services
• Layout & Graphic Design
• Also Continuous Forms

DIGITAL IMAGING
BLACK & WHITE FULL COLOUR

1480 Barton Street East, Hamilton, Ontario L8H 2W9
Tel: 905 549-6719 Fax: 905 549-7645 e-mail: info@athensprinting.ca

The Honourable John Yaremko

A Legacy of Achievements

From his beginning as a boy Alderman at the age of 14 in the City of Hamilton, where he served on the social service committee, John Yaremko has always been keenly interested in bettering the welfare of his fellow Canadians. Perhaps his impetus came from the struggles of his immigrant family facing hard times, and his determination, formed early, that a better life was available for all Canadians if thought and persistence were brought into the battle.

Thought and determination have been, and continue to be, the hallmarks of this man's life. Pictured here with his wife, blessed memory Mary Yaremko, John Yaremko's dedication to supporting his community has never wavered. In recent issues of Promin, we have featured the Yaremko's generosity to various causes, particularly to the Ukrainian Museum of Canada, UWAC, which now houses a unique display exhibiting historical articles and mementos of their active community life. Incidentally, Mary Yaremko was a long-time and appreciative Promin subscriber.

Recently, Mr. Yaremko offered his generous support to the up and coming "Living Strings" documentary project, currently in production by producer, Orest Sushko. You will have read about this project in a previous issue of Promin, in which we printed an appeal for any archival material related to the history of the Ukrainian Bandurist Chorus. On the facing page is the acknowledgement sent to John Yaremko, in gratitude for his support of the project.

It is with great pleasure that we acknowledge the generous donation made by the Honorable John Yaremko Q.C., to the 'Living Strings' documentary film. We are deeply humbled by your gracious support !!

'Living Strings' is the triumphant story of the original seventeen members of the Ukrainian Bandurist Chorus who were forcibly transported to slave-labour camps in Germany in 1942, and survived one of the most horrific periods in the history of the modern world - World War II. Through harrowing adventures, these men and their families made their way to displaced persons camps and ultimately across the ocean to freedom in North America in 1949. This is the story of the Ukrainian spirit that never gave up, a story of incredible heroism - the story of 'Living Strings'.

For further information on the film, or to make a tax-deductible contribution, please contact Orest Sushko via email at osinla@verizon.net or phone (310) 795-0747.

With gratitude,
Orest Sushko
Producer
Living Strings

Living Strings

THE STORY OF THE UKRAINIAN BANDURIST CHORUS
DOCUMENTARY FILM PROJECT

October 2, 2008

The Honourable John Yaremko Q.C.
c/o Mr. & Mrs. William Sametz
3 Compton Cres
Richmond Hill, ON
L4B 3G1

Mr. Yaremko;

I am writing to thank you very much for your generous financial contribution to the 'Living Strings' documentary film. Your support is remarkably heartfelt, and clearly reflects both the passion and dedication you share, coupled with your lifetime achievements, in elevating Ukrainian awareness to a national and international level.

The story of the Bandurist Chorus is one of incredible courage and true grit - a vivid chronicle celebrating the human spirit through a compelling narrative from the last survivors of the early Chorus. This heroic commemorative to our rich musical heritage will serve to raise the profile of the Ukrainian community to the highest level of public awareness and acclaim we can strive for. It's a film that will attract the admiration of non-Ukrainian audiences, while inspiring a deep appreciation of our own cultural legacy.

You will be gratefully acknowledged in the film's credits. I will keep you informed of progress as production moves forward towards completion.

With Best Regards,

Orest Sushko
Producer
'Living Strings'

PRODUCER
OREST SUSHKO

HONORARY
BOARD OF DIRECTORS

HONOURABLE
A. RAYNELL ANDREYCHUK
SENATOR - SASKATCHEWAN, CANADA

PETER BORISOW
LOS ANGELES, CALIFORNIA

ANDREW HLADYSHEVSKY
EDMONTON, ALBERTA

ALEXANDER B. KUZMA
HARTFORD, CONNECTICUT

ASKOLD S. LOZYNSKYJ
NEW YORK, NEW YORK

OLEH MAHLAY
CLEVELAND, OHIO

DONALD R. SADOWAY
BOSTON, MASSACHUSETTS

JAMES C. TEMERTY
TORONTO, ONTARIO

BORYS WRZESNEWSKYJ
MEMBER OF PARLIAMENT
ETOBICOKE, ONTARIO

2006 LIVING STRINGS PRODUCTIONS INC. 2B-67 CAROLINE STREET SOUTH HAMILTON, ONTARIO, CANADA L8P 3K6
TEL 310-392-4569 FAX 310-392-4694 OSINLA@VERIZON.NET

СВІТОВА ФЕДЕРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
WORLD FEDERATION OF UKRAINIAN WOMEN'S ORGANIZATIONS
FEDERACION MUNDIAL DE ORGANIZACIONES FEMENINAS UCRANIAS
FÈDÈRATION MONDIALE DES ORGANIZATIONS DES FEMMES UKRAINIENNES
NGO IN CONSULTATIVES STATUS WITH THE ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL OF THE UNITED NATIONS & UNICEF

Executive Office: 2118 A Bloor St. W., Suite 206, Toronto, Ontario M6S 1M8 Canada
Tel.: (416) 762-2066 ▫ Fax: (416) 762-2077 ▫ E-mail: wfuwo@sympatico.ca ▫ Website: www.wfuwo.org

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

проголошує

30-ий Літературний Конкурс СФУЖО ім. Марусі Бек

З нагоди 60 - ліття Світової Федерації Українських Жіночих Організацій пропонуємо тему:

" Пізнайте свою історію – збудуєте Україну! "

Жанр літературного твору: нарис, оповідання, наукове дослідження. Праця повинна бути написана в розмірі від 1000 до 2000 слів, підписана псевдонімом, додатково в закритому конверті подати коротку довідку про авторку: прізвище, вік, адресу та фото. Вік учасниць конкурсу від 16 років до 35 років.

Для переможців категорій: віком від 16 до 21 року та від 21 до 35 років призначені нагороди:

I нагорода - $ 500 Can.
II нагорода - $ 300 Can.
III нагорода - $ 200 Can.

Твори просимо надсилати друковані українською мовою, з переліком використаних першоджерел, на адресу СФУЖО:

WFUWO Konkurs
2118 A Bloor St. West, Suite 206
Toronto ON M6S 1M8
Canada

Термін надсилання творів: до 30 квітня 2009 р.

Запрошуємо всіх бажаючих до участі у конкурсі.

Добродійка Галина Слюзар
(1921-2008)

В середу 25 червня 2008 року, в лікарні Seven Oaks у Вінніпезі, після довготривалої недуги на 87-му році життя перестало битися втомлене любляче серце добродійки Галини Слюзар.

Добродійка Галина прийшла на цей світ 6 липня 1921 року в селі Парлівка Запорізької області, в родині Григорія і Олександри Мачули. Була вона найстаршою із чотирьох дітей. Її безжурне дитинство в затишку батьківської хати скоро було порушене; за тодішнього комуністичного режиму господарна і працьовита родина Мачулів належала до тих ненадійних українців, котрих під час колективізації було примусово переселено на каторжні роботи в північну Росію.

Через якийсь час відбувши незаслужену кару, родина переселилася до Ставрополя, на Кавказі. Там Галина здобула середню освіту і поступила в медичний інститут. Але Друга світова війна перервала всі її мрії і надії, Галина разом з родиною опинилися на примусовій роботі в Німеччині. Після закінчення війни жили в таборі для біженців у Баварії, де вона зустріла Володимира Слюзаря. У 1946 році вони повінчалися, а в 1946 р. молоде подружжя виїжджає до Канади, спершу до Йорктону, а згодом до Вінніпегу, де Володимир вступає на Богословський факультет до Колегії Св. Андрея. В 1953 році молодий теолог був рукоположений в сан священика. Першим його призначенням була Катедра Пресв. Тройці в Саскатуні, після того - Канора в пров. Саскачевані, а в 1965 р. св. п. Митрополит Іларіон призначив о. Володимира настоятелем Катедри Пресв. Тройці у Вінніпезі.

Добродійка Галина, крім праці як помічниця священика на церковному полі - вчителька Недільної та Української Школи -, активно включалася в громадську працю на культурно-освітньому полі. Понад 50 років добр. Галина була членкою Союзу Українок Канади, займаючи різні позиції в екзекутиві, за що неодноразово була нагороджена грамотами. Під кожним оглядом вона була взірцевою добродійкою, дуже лагідної, толерантної і шляхетної вдачі, а до своїх обов'язків завжди ставилася з великою відповідальністю, ретельно і досконало їх виконуючи.
Хоч добр. Галина і виростала в системі, де віра в Бога була заборонена, однак свою велику любов до Бога і Церкви вона винесла з хати своїх глибокорелігійних батьків, котрі з великою святістю ставилися до своєї Церкви, своєї мови і прадідівської віри.

Добр. Галина і о. Володимир, проживши в подружжі разом 62 роки, виховали двох дітей, Юрія і Віру, давши їм нагоду здобути вищу освіту. Вже ніби забулися колишні тяжкі часи, - тепер, здається, можна було б спокійно жити та Бога хвалити, втішатися успіхами дітей та онуків, котрих вона безмежно любила і котрими гордилась, - але останніми роками недуга почала поволі підривати її здоров'я. Під дбайливою щоденною опікою о. Володимира вони продовжували жити затишно в своїй хаті. Зберігаючи до кінця життя глибоку віру в Бога, душевну рівновагу і християнську покору, добр. Галина не витримала однак дальшого змагання з недугою і 25 червня ц.р. упокоїлась в Бозі, з надією на вічний спочинок в Небесних Оселях, - де немає ні болю, ні журби, ні зітхання, але життя безконечне...

В глибокому смутку залишилися оплакувати її упокоєння муж о. Володимир, син Юрій (Іванка) з

Оттави, дочка д-р Віра (Брет Мекінтаєр) з Ричмонд Гилл, Онтаріо, улюблені внуки Тара, Мая, Андрій і Марко, брат Іван (Раїса) з родиною з Торонто, братова Марія Слюзар з її родиною в Вінніпезі, родичка Ірина Стрільчук з Йорктону, Саскачеван, та багато родини в Україні.

Панахида відбулася 29 червня в Катедрі Пресв. Тройці у Вінніпезі, служили і висловили співчуття родині оо. Богдан Гладьо (Голова Президії Консисторії), Олександер Гаркавий, Андрій Лакуста. Співав катедральний хор під проводом д-ра Джефа Саранчука. Після Панахиди в катедральній авдиторії була подана кава і солодке.

Чин Похорону відбувся наступного дня в понеділок 30 червня також в Катедрі Пресв. Тройці, при участі місцевого духовенства та духовенства з-поза Вінніпегу. Присутні добродійки і членки Союзу Українок Канади почесною вартою із запаленими свічками зустрічали тіло Покійної при внесенні до храму і проводжали при винесенні з храму. Співав катедральний дяк п. В. Древняк при допомозі оо. Олександра Гаркавого і Михайла Шкрумеди (котрий до того ще й заспівав тропар "Упокой, Христе Спасе ..."), а також всі присутні, та настільки гарно й милозвучно, що ніби це був величезний хор, який спільним співом прощав востаннє усім нам дорогу добродійку Галину. Апостола українською мовою читала добр. Юстина Лучак, а англійською внук новопреставленої добр. Галини Марко.

Тіло Покійної перевезено на цвинтар Glen Eden і покладено біля її батьків. Після відспівання "Вічная пам'ять" похоронний чин завершили жалібним віспіванням пісні "Чуєш, брате мій..." Поминальна трапеза, приготовлена союзанками-членками відділу ім. Лесі Українки при Катедрі, відбулася також в катедральній авдиторії, її господарем був п. Мирослав Бугера. Співчуття родині висловили від Консисторії УПЦК о. Б. Гладьо, від Союзу Українок Канаду п-ні М. Пестрак, голова відділу при катедрі, о. Н. Равлюк з Роблин, Манітоба, Надія Шаварська, авторка цих рядків, котра з добр. Галиною познайомились і подружились, та ділились своїми радощами і горем від перших років побуту у Вінніпезі, розказала під час тризни про життєвий шлях спочилої в Бозі добр. Галина.

Син Юрій подякував від імені родини всім отцям за участь в похоронних відправах, хорові та диригенту хору, дякові, п-ні Розалії Пестрак і союзанкам за приготування тризни, труноносцям, всім за вислови співчуття та присутнім за молитви й пошану, що прийшли відпровадити на вічний спочинок найдорожчу членку їхньої родини, закінчивши словами, із сльозами на очах, що перший поцілунок був йому від його мами, а тепер, прощаючись з мамою, був його останній поцілунок мамі.

Нехай Милосердний Господь прийме душу покійної добр. Галини у Царство Небесне, земля канадська нехай буде їй пухом лебединим, а серед живих - Вічная пам'ять!

Надія Шаварська

Поминки в 40-ий день після упокоєння

Згідно давньої традиції і практики Православна Церква споминає молитовно своїх померлих членів, особливо в 40-ий день після їх упокоєння. Такі поминки, у формі Панахиди за душу пок. добродійки Галини Слюзар відслужено в Катедрі Пресв. Тройці в неділю 3 серпня, після Св. Літургії. Служив новий настоятель Катедри, все. прот. Григорій Мельник, в присутності Високопреосвящ. Владики Митрополита Івана, в супроводі катедрального хору під орудою д-ра Джефа Саранчука. Після Панахиди запрошено всіх учасників до катедральної авдиторії на поминальну перекуску і каву, яку почато і закінчено молитвою і благословенням Владики Митрополита Івана.

З нагоди цієї посмертної згадки родина покійної добр. Галини Слюзар висловлює ще раз свою найглибшу вдячність усім членам Всечесного Духовенства за їхнє молитовне служіння; хорові, дякові і всім співакам - за їхній вклад у виконання похоронного співу; церковним братчикам і сестрицям - за їхню услуги; членкиням жіночого товариства - за активну участь в похороні і приготовлення та подачу перекуски; п. Мирославу Бугері, пані Маргариті Пестрак і пані Надії Шаварській - за їхній цінний вклад у згадану поминальну програму; і всім другим, що взяли участь в похоронних відправах і поминальній Панахиді.

Молимо Господа Бога, щоб усіх Вас винагородив Своїми щедрими благословеннями, а душу покійної добр. Галини - дорогої нашої Дружини, Мами і Бабусі оселив у Своїх Небесних Оселях. Вічна їй пам'ять!

муж О. Володимир,
син Юрій з родиною,
дочка Віра з родиною

Elizabeth (Alice) Rudychuk
1924- 2008

Alice Zip was born on February 10, 1924 in Yellow Creek SK, the only daughter of Sophie and John Zip. She and her brother John grew up on the family farm near Yellow Creek.

Alice was independent and forward thinking. She dared to push the limits for her time, doing many things that were out of the question for a young woman. She skated, and pitched for the softball team. She participated enthusiastically even though she had to wear a skirt. She also was able to speak her mind even though it was not the 'accepted' thing to do. She was known for her quick wit, candid remarks and practical jokes. She enjoyed having fun and loved to laugh whenever possible.

Alice worked in Prince Albert candling eggs for the Co-op. In 1948 she met the love of her life, Paul Rudychuk. They resided in Prairie River, Saskatchewan, where they operated a general store. Alice and Paul had four children: Gary, Larry, Aaron, and Darcy. Alice, again ahead of her time, managed the business on her own when Paul was away farming or hauling wood and cattle. She was able to run her home upstairs, deal with the business downstairs, raise her children, create lifelong friendships and participate in the community.

Alice was a faithful member of the Ukrainian Orthodox Church and ensured her family received a thorough knowledge of the Orthodox faith. She was an active member of the Ukrainian Women's Association of Canada. While in Prairie River she joined the square dancing club, curling club and Women's Institute.

In 1970 they sold the store after 24 years of operation and moved to Hudson Bay. They were the first family to settle in the newly developed area of West Bay. Alice continued to be an active member of the Ukrainian Orthodox Church, sang in the choir, and belonged to the Ukrainian Women's Association of Canada. She enjoyed receiving Promin, reading each issue from front to back.

Alice enjoyed spending time cooking, doing embroidery, and learning the history of the different places she had been. She dearly loved her grandchildren and ensured that they both became excellent cooks, especially of traditional Ukrainian dishes.

Paul and Alice travelled to many places in and outside of Canada including trips to Florida, Nashville, Las Vegas, and Arizona. They always came back with many new friendships and exciting stories to tell.

After Paul passed away, Alice remained living independently in her home with the assistance of many caring friends, family members, and Hudson Bay Home Care. She was always excited to play a game of cards or have a visit with anyone who stopped in. She kept very close tabs on her family's latest happenings, always interested and willing to provide advice. She had the joy of seeing her only grandson married in August, 2007. She had been looking forward to the event and was excited to share in the day.

Alice was called by our Lord to join her husband Paul on July 4, 2008, at St. Paul's Hospital in Saskatoon, with her loving family by her side.

Alice will be continuously loved and forever missed by her son Gary (Margaret) of Hudson Bay, Saskatchewan, her daughter Darcy of North Battleford Saskatchewan, her grandchildren Gregory (Amber) and Stacey (Jim), her brother- in- law William (Jill) of Welland, Ontario, as well as many nieces, nephews, relatives and friends.

Alice was predeceased by her father John Zip (1969), her brother John Zip (1981), mother Sophie Zip (1994), her sons Aaron (1974), Larry (1976), and her husband Paul (2004).

Funeral services were held at the St. Nicholas Ukrainian Orthodox Church in Hudson Bay, Saskatchewan, with Rev. Milolaj Derewianka officiating.

Vichnaya Pahmyat!

Darcy Rudychuk and family with a $25 donation to Promin

Mary Feniuk
1921 - 2008

Prayer Service and Funeral Rite were held on August 17 and 18th, 2008, at St. Michael's Ukrainian Orthodox Parish in Edmonton, Alberta, officiated by Rev. Father Cornell Zubritsky. Internment was at Pleasant Valley Cemetery in Vernon, British Columbia, officiated by Very Rev. Father Mykola Sawchenko.

Following the Prayer Service and Funeral, a delicious lunch and dinner were served by the St. Michaels UWAC, Kniahynia Olha Branch.

Condolences were ex pressed to the Feniuk family by Parish President, Ron Ewanchuk; St. Michael's Ukrainian Women's Association President, Maryanne Euchuk and Shirley Wozomirsky; St. John's Parish, Leona Bridges; Dnipro Seniors Club, Rose Van Horn; Belgrave Parish in Saskatchewan, Bohdan Cipywnyk.

Relatives came to the funeral from as far as Ontario, Saskatchewan, British Columbia and Alberta.

On behalf of the family, grandson Dwight Chalifour expressed gratitude to Rev. Father Zubritsky for his prayers, the cantors, the UWAC for paying respects to our deceased member by holding candles during the services and for serving the meal, and to all the family and friends who attended the funeral.

As an everlasting wreath in memory of Mary Feniuk, the UWAC, Kniahynia Olha Branch is donating $25 to the Promin Press Fund.

Submitted by Promin Representative Frances Tarnowetz

Following is the eulogy presented at Mary Feniuk's funeral by her granddaughters, Sherry Foote and Melanie Czapp:

We are all gathered here today to remember and celebrate the 87 wonderful years in the life of Mary Feniuk. Just as time is balanced between night and day, so too is life balanced between sickness and health. In his divine plan, God chose August 13, 2008, as the time to have Mary leave this earth and enter into heaven.

Mary was born to Andrew and Anne Cipywnyk on April 16, 1921. She was the oldest of eight children. She was raised in a family with four sisters and three brothers. Today she is survived by three sisters and three brothers.

On June 1, 1941 she married Peter Feniuk in Belgrave, Saskatchewan. Together they had four children: Michael, Elizabeth, Myron and Andrew. Her only daughter Elizabeth (Betty) passed away on May 14, 2000. Mary is survived by her three sons. Her four children went on to have ten grandchildren and, today, their extended families have grown to include 15 great-grandchildren.

During the time that Mary and Peter were raising their family, farming was their livelihood. Mary joined the UWAC in Belgrave, Saskatchewan, where she held various positions and volunteered in countless activities through the parish. In April of 1981, on their retirement from the farm, Belgrave honoured Mary with a *Hramota* for 37 years of active membership. They then moved to Enderby, British Columbia to begin their retirement. They became active members of the parish in Vernon.

Peter passed away in October of 1982. Mary remained in Enderby for another three years before moving to Edmonton to the Dnipro Senior's Residence. There she joined St. John's parish and was active in the UWAC, particularly in making cabbage rolls and varenyky. In 1994, she received a *Hramota* in recognition of all her volunteer work at St. John's parish.

In January of 2003, she moved to St. Michael's Extended Care Centre where she lived for the past five-and-a-half years. During that time, she was a member of St. Michael's parish and UWAC. On March 19, 2006, St. Michael's UWAC also honoured Mary with a *Hramota* in recognition of her 61 years of service.

Not only was Mary our mother, sister, aunt, grandmother, Baba, great-grandmother, or cousin, she was always our friend. We will all remember Mary as a kind hearted woman who had a zest for life. Mary liked to be 'on the go' and kept busy. She always involved herself in the many activities available to her in her community. As well, she always enjoyed her many countless visits and conversations with family members and friends. Mary was a great listener; she loved to talk with people and give advice. One of Mary's most endearing qualities was her ability to "tell it like it was". The saying

"call a spade a spade" definitely rang true with her, and you always knew that if you asked for her opinion, she would definitely give it to you.

To most of us in the room, she was known as Baba. Her Ukrainian heritage was very important to her, as well as getting together with family. In her younger years, she spent countless hours making sticky buns, homemade varenyky, borscht with fresh dill, nalysnyky, studenetz, and of course, we all remember that canned chicken! She also made sure, regardless of what day of the week, that we always got together to celebrate Ukrainian Christmas Eve on January 6th with the entire family. We will all take with us the traditions she instilled in us and our families, for generations to come.

Baba always enjoyed hearing stories about her children, her grandchildren and her great-grandchildren. They brought a smile to her face and warmth to her heart - you could see this in her smile and in the way she listened.

"Mary, Mom, Baba, Grandma, Auntie and sister, today we say farewell to you but know that we will forever carry you with us in our hearts until the day we meet you again".

⌘ ⌘ ⌘

Enclosed is a donation of $100 in loving memory of our cherished sister, **Emelia Chanasyk**, who passed away in Kelowna BC on September 2, 2007. May God grant her eternal life in His Heavenly Kingdom, where there is neither pain, nor sorrow, nor suffering.

May her memory remain in our hearts forever. Vichnaya Pamyat!

Alice McDougall, St. Albert AB

У п'яту річницю упокоєння нашої дорогої мами, баби та прабаби **Олі Юсипчук**, яка відійшла у Царство Небесне 22 жовтня 2003 р., висилаю в її світлу пам'ять $50 на пресовий фонд журналу "Промінь", який мама дуже любила і читала від 1962 року.

Вічна їй пам'ять!

Доня Леся Фотій з родиною

As an everlasting wreath in memory of member **Nellie Fedoruk**, who passed away on August 26, 2008, the Ukrainian Women's Association, St. Olha Branch in Vegreville, Alberta, is donating $25 to the Promin Press Fund.

May her memory be eternal!

Lilian Czar
Secretary,

In memory of our dear member, **dobr. Helen Sluzar**, who passed away in June 2008, the UWAC Lesia Ukrainka Branch in Winnipeg (Holy Trinity Metropolitan Cathedral) is donating $25 to the Promin Press Fund.

Вічна їй пам'ять!

Margaret Pestrak, President
Halyna Kowal, Promin Convener
Edna Achtemiachuk, Cor. Secretary

Please accept this donation of $50.00 to the Promin press fund in memory of my husband, **John W. Melnyk**, as an everlasting wreath. May his memory be eternal!

Mary Melnyk and family
Sherwood Park AB

Enclosing a donation of $100 to the Promin Press Fund, as an everlasting wreath in blessed memory of **dobr. Olia Podtepa**. Olia was a dedicated advisor of CYMK. and a long time member of the UWAC, along with her many other activities in parish life.

May her memory be eternal! Vichnaya Pamyat!

Dobr. Natalia Buciora
Dobr. Olia Demczuk
Dobr. Larysa Makarenko

In loving memory of our beloved **dobr. Halyna Sluzar**, the UWAC, Manitoba Provincial Executive, is donating $25 to the Promin Press Fund. May her memory be eternal!

Emily Strutinsky
Promin Convener

PRESS FUND

August 1 to September 30, 2008

(This list does not include In Memoriam donations, which are indicated with each respective submission in the In Memoriam section of Promin)

$200
UWAC, Kn. Olha, Toronto

$95
UWAC, L. Ukrainka, Kamloops

$50
Ukrainian Museum of Canada, UWAC, Ontario Branch

UWAC, Manitoba Provincial Executive

O. Goreglad, Oshawa

$25
Emelia Samcoe, Winnipeg

Darcy Rudychuk, North Battleford

$20
June Kowalchuk, Fort Frances

$15
Rev. & Dobr. Leheniuk, Toronto

Anna Tkaczuk, Calgary

$10
Nataliya Grytsiv, Edmonton

Domka Sturby, Sudbury

Щиро дякуємо!

FEATURED WEDDING ARTICLE ACKNOWLEDGEMENT

Please note that the articles "A Traditional Wedding in Ukraine" printed in the June and July 2008 issues of Promin were sourced from the Peter and Doris Kule Centre for Ukrainian and Canadian Folklore's website *www.ukrfolk.ca*. We thank the directors for their permission to print the information and we regret not including the acknowledgement with the articles. *Editors*

PROMIN SUBSCRIPTION FORM / ПЕРЕДПЛАТА НА ПРОМІНЬ

Give a Promin subscription as a gift to a friend or relative anywhere in the world OR
Use this form for a new or renewed subscription for yourself.

Gift _____ New Subscription _____ Renewed Subscription _____

Name _____

Address _____

City _____ Province _____ Country _____ Postal Code _____

If GIFT indicate from whom _____

Cheque or money order enclosed in the amount of $ _____ for _____ year(s) at $25 or $30 a year

Canada $25 a year, other countries $30 a year - В Канаді $25 на рік, в інших країнах $30 на рік

PROMIN - BOX 57268, JACKSON STATION, HAMILTON, ONTARIO, CANADA L8P 4X1

Birchwood
Realty Services Inc., Brokerage

Doris-Ann Masnyk

Owner/Broker of record
market value appraiser

416-520-5290

dmasnyk@trebnet.com

Consistent and attentive professional real estate services

SMITH MONUMENT COMPANY LTD.

ANDREW LATYSHKO
PRESIDENT/OWNER

BUS: (416) 769-0674
FAX: (416) 769-5677
TOLL FREE: 1-888-836-7771

349 WESTON ROAD
TORONTO, ONTARIO M6N 3P7

IN BUSINESS
SINCE 1919

SHEVCHENKO FOUNDATION

The Ukrainian Canadian Foundation of Taras Shevchenko

Helping Ukrainian Canadians since 1963

What does the Shevchenko Foundation represent?

- commitment to community
- financial assistance for cultural development
- sound administrative management
- security and stability
- an investment in community growth
- a lasting legacy for future generations

Support the Shevchenko Foundation so it can continue supporting our community!

www.shevchenkofoundation.com
or contact
Ukrainian Canadian Foundation of Taras Shevchenko
202-952 Main Street Winnipeg, Manitoba
R2W 3P4 Tel 1-866-524-5314

PM40011733 R09580
Return Undeliverable Canadian Addresses to:
PROMIN
Box 57268, Jackson Station
Hamilton, Ontario,
Canada L8P 4X1